

№ 205.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Zacharyasza.
Niedz. św. Jana M.
Pon. Narodz. NMP.
Wt. św. Sergiusza M.
Śr. św. Mikołaja.
Czw. św. Prota i Jacka.
Piąt. św. Gwidona W.

Wschód słońca godz. 5 m. 19
Zachód słońca godz. 6 m. 36
Dług dnia godz. 13 m. 23
Ubyło dnia godz. 3 m. 19

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 3;
Telefonu № 595

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 6 września 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przeddzień święta lub po święcie.

Towarzystwo Akcyjne Handlowo-Przemysłowe

„L. J. Borkowski”

WARSZAWA, ULICA MAZOWIECKA № 11.

8 ODDZIAŁÓW

W WARSZAWIE, ŁODZI, CZĘSTOCHOWIE, DĄBROWIE GÓRNICZEJ, RADOMIU, LUBLINIE, BIAŁYMSTOKU I MOSKWIE.
Adres telegraficzny wszędzie „ELIBOR”.
Kapitał zakładowy 1,500,000 rubli.

Żelazo - Belki - Blachy

Okucia budowlane z białego metalu „Elabor”. — Kosy, Lemiesze, Odkładnice, Łopaty.
Wszelkie artykuły techniczne i budowlane. — Pasy transmisyjne.

WĘGIEL — KOKS — CEMENT.

Jeneralna reprezentacja i wyłączna sprzedaż na Królestwo Polskie:
Stali amerykańskiej „Crucible Steel Co.” i pilników „Czarny Dyament” Barnett Co.

2011

GRAND HOTEL EXPRESS

w Warszawie, Świętokrzyska 5, centrum miasta.

Z gruntu odnowiony i przerobiony poleca urządzone z komfortem pokoje od rb. 1,25 do rb. 4,00. Światło elektryczne. Kąpiele.
Łaskawym względem Sz. Publiczności poleca się **Nowy Właściciel.**

2731

Warszawskie Przedsiębiorstwo

Czyszczenia szyb i froterowania posadzek oraz sprzątnięcia biur i mieszkań

pod firmą **W. Krakowski**

od Lipca r. b. przeniesione zostało na

ulicę PIOTRKOWSKĄ № 84, m. 7. Telefon 14-15.

2089

W szkole muzycznej Heleny Kijeńskiej dawniej Bojanowskiej KROTKA № 9, m. 8.

w r. b. prowadzone będą klasy fortepianowe przez profesora Henryka Melcera z Warszawy (kurs wyższy) prof. H. Kijeńską, T. Mazurkiewicza i St. Nirnstelna (kurs średni i niższy); Z. Szczepańskiego (kurs przygotowawczy); klasa śpiewu solowego przez prof. J. Szlezzyngierównę z Warszawy, przedmiotów teoretycznych przez prof. A. Dworzaczkę (harmonia, kontrapunkt, kompozycja, chóry solfeggio) i H. Kijeńską (teoria i historia muzyki), klasa gimnastyki rytmicznej systemu Dalcroze'a przez p. Adę Hoch. Lekcje rozpoczynają się dnia 15-go września. Zapisy nowych uczennic 25 sierpnia. Szkoła wydaje świadectwa nauczycielskie.

2681

Łódzkie KURSY MUZYCZNE

Dyrektora **Antoniego Grudzińskiego**

przeprowadzone zostały na ul. Piotrkowską 113 m. 6, dom W-go Böhm'ego (żądać windy).

Zapisy na wszystkie instrumenty przyjmuje kancelarya codziennie od 11—1 i od 4—6 godziny. Wykłady ranne, południowe i wieczorne. Po ukończeniu studiów wydają się według § 14 ustawy zatwier. przez Minist. Spraw Wewn. **Atestaty.** Lekcje rozpoczną się 15-go września.

Szkoła przygotowaw. koedukacyjna Heleny Cholewickiej

Ewangelicka 18 (Mikołajowska 83)

prowadzona według najnowszych wymagań higieny i pedagogiki, przysposabia chłopców i dziewczynki do pierwszych dwóch klas szkół średnich wszelkiego typu. Zapisy codziennie od 10 do 1 i od 5 do 5¹/₂, lekcyjne 4-go września. Przy szkole zakład freblowski.

2553

ŚLUZOROPOTOK, RZERZĄCZKĘ ZAPALENIE PECHERZA MOCZOWEGO I INNE CIERPIENIA DRÓG MOCZOWYCH

leczy SZYBKO I SKUTECZNIE jedyny środek zalecany przez wszystkich lekarzy **EUMICTINE** (zapewniający dyskry.) z laboratorium D-ra M. Leprince w Paryżu.

Dawka: 8—12 pigulek dziennie. Sprzedaż 2471 we wszystkich aptekach.

Pabianice

DENTYSTA M. KLEJNERT

Zamkowa № 7 dom W-go Patzera, I piętro. Zęby sztuczne najnowszych systemów na podniebieniu i bez takowego, na kauczuku i w złocie, wszelkiego rodzaju roboty mosktowe i korony złote. Leczenie wyjmowanie zębów bez bólu. Plomby emaliowe, złote, amalgamatowe, cementowe i t. p. Przyjmuje codziennie od godziny 9 rano do 1 i od 3-ej po poł. do 8-ej wiecz.

2962

Kupię trociny

w każdej ilości.

Oferty z podaniem warunków sprzedaży i ceny proszę podać w administr. „Rozwoju”, pod literami „A. A. A.”. 2611

Znakomity środek odżywczy

KEFIR ZYCKIEGO

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym poleca **Apteka W. DANIELECKIEGO.**

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95.

420r

Kazimierz Ossowski, inżynier,

Obrońca PATENTOWY.

PETERSBURG—Woznienskijskij Prospekt № 20.

BERLIN—Potemmerstr. № 6.

61

Podział Galicji.

Lwowski organ ukraińców „Diło” w długim artykule podnosi hasło podziału Galicji na polską i ukraińską. „Twierdzenie polskich polityków o historycznej jedności kraju — pisze — jest fałszowaniem historii. Ta terytorialna formacja, jaka tworzy teraz kraj galicyjski, jest bardzo niedawnego pochodzenia. Powstała ona po r. 1840. Podział Galicji na dwie oddzielne prowincje; wschodnią ze Lwowem, jako stolicą i zachodnią z Krakowem, jako stolicą, był przeprowadzony bezpośrednio po trzecim podziale Polski 1795. Wówczas zorganizowano dla obydwóch części Galicji odrębne władze administracyjne, skarbowe i sądowe i inne. Podział ten trwał do roku 1803, w którym to roku obie części połączone pod względem politycznym i skarbowym w jedną całość ze wspólnymi centralnymi władzami i wspólnym gubernatorem we Lwowie. Dodać jednak trzeba, że ówczesny podział Galicji na wschodnią i zachodnią, nie odpowiadał dzisiejszemu pojęciu podziału Galicji; wówczas granicą między obiema częściami Galicji była Wisła.”

„Kwestya podziału Galicji w dzisiejszym naszym rozumieniu — pisze dalej „Diło” — podniesioną została poraz pierwszy w r. 1847, bez pośrednio po przyłączeniu do Galicji t. zw. rzezypospolitej krakowskiej. Dnia 27 lutego 1847 roku zapadło cesarskie postanowienie o podziale Galicji na dwie odrębne prowincje”. Do krakowskiej gubernii miały należeć obwody wadowicki, bocheński, nowosądecki, jasielski, tarnowski, rzeszowski i sanocki, a reszta obwodów i Bukowina do gubernii lwowskiej. W trakcie przygotowań do tego rozdziału przyszedł rok 1848 i cesarski patent z 25 kwietnia 1848 roku, wprowadzający konstytucję. Rusini, korzystając z konstytucji, już 2 maja 1848 roku założyli we Lwowie pierwsze swoje polityczne towarzystwo „Hołowna ruska rada”, która na słowiańskim kongresie, odbytym 31 maja 1848 r. w Pradze, podniosła postulat podziału Galicji, a równocześnie rozpoczęła w kraju akcję w tym celu. Dnia 29 czerwca 1848 r. wysłała „Hołowna ruska rada” memoriał do cesarza, a dnia 17 kwietnia 1848 do ministra spraw wewnętrznych. Gdy dnia 18 lipca 1848 r. zebrał się Reichstag, ruska rada wysłała do niego petycję o podział Galicji, a następnie wysłała jeszcze kilka memoriałów do cesarza i ministrów. Przeciw tej akcji ruskiej rady polacy rozwinęli kontrakcję; pod wpływem polskim, sejm kromierzyski, pisząc projekt konstytucyjny, poszedł pośrednią drogą i ustanowił jako odrębny kraj „Królestwo Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim”. Znacznie dalej poszła w kierunku podziału kraju okrojowana krajowa konstytucja dla Galicji z 29 września 1859, która podzieliła kraj na trzy okręgi; krakowski, lwowski i stanisławski; więc polski, polsko-ruski i ruski.

Szefem krajowej administracji został namiestnik, szefami administracyjnych okręgów trzej pre-

wenci, podlegający namiestnikowi. Ustawodawca i administracyjną władzę, jaka na podstawie konstytucji państwowej z 4 marca 1849 r. przysługiwała sejmom krajowym, krajowa konstytucja dla Galicji z 29 września 1850 przyznała nie jednemu sejmowi krajowemu, gdyż takiej instytucji wcale nie wprowadzała, ale trzem sejmowym kuryom, które odpowiadały trzem okręgom administracyjnym. Te sejmowe kurye były właściwie samoistnymi sejmami, którym przysługiwała na ich terytoryach pełna samoistna kompetencja.

„Tylko niektóre sprawy były uznane za ogólnokrajowe i te musiały być załatwione przez wszystkie trzy kurye, w przeciwnym razie przechodziły pod decyzję t. zw. centralnego wydziału, złożonego z 15 członków wydziału krajowego, do którego każda kurya wybierała pięciu członków i z 18 „ad hoc” wybieranych członków, z każdej kuryt po sześciu. Wprawdzie i ta konstytucja z 29 września 1850 nie spełniła ruskiego postulatu podziału kraju, ale przeczyła twierdzeniu o jedności kraju. Niestety — pisze „Diło” — konstytucja z r. 1850 wcale nie weszła w życie, gdyż zaraz przyszła absolutystyczna reakcja i kwestya podziału Galicji utonęła. Gdy w latach 1860 i 1870 przyszło do przebudowania państwa na konstytucyjnych podstawach z terytoryum, zabranego przez Austryę przy podziale Polski, utworzono obecny galicyjski kraj pod polską polityczną supremacją.

„Jednak myśl podziału Galicji — kończy „Diło” — nie zginęła. Myśl ta żyje dalej, jako polityczna idea naszego narodu, a tylko ciężka ręka polskiego absolutyzmu odsunęła ten ideał na jakiś czas w sferę politycznych marzeń. Ale teraz przyszła pora, aby ten ideał stał się dla naszego narodu znowu aktualnym politycznym postulatem. Czasy, gdy polscy politycy byli wszechmocni, nie tylko w Galicji, ale w całym państwie, bezpowrotnie minęły. Przyszła pora do podjęcia nonowo nici politycznej tradycji z r. 1848. Musimy wyczerpać wszystkie siły, aby spełniło się nasze żądanie, które było już tak blizkiem spełnienia w drugiej połowie lat czterdziestych, żądanie podziału Galicji i utworzenia z ruskiej części Galicji osobnego autonomicznego narodowo-politycznego terytoryum, które umożliwiłoby naszemu narodowi własne zorganizowanie swego narodowościowego życia w granicach austriackiego państwa”.

Kongres syonistów.

W Wiedniu, gdzie przed laty 18 dr. Teodor Herzl swą głośną broszurą „Der Judenstaat” dał początek syonizmowi, zebrał się wczoraj 11 kongres syonistyczny.

Po raz pierwszy obradują syoniści w państwie, które przecież po Rosji zawiera największą ilość żydów. Wszystkie dotychczasowe kongresy syonistów obradowały w miastach zachodu, głównie w Bazylei, zdaleka od wielkich środowisk żydowskich. Ruch syoński miał dlatego charakter doktryny, a nie praktycznej pracy nad załudnieniem Palestyny.

Sprzeciwiło się to intencjom Teodora Herzla, który niewątpliwie szczerze pragnął wysiedlenia masy żydowskiej z Europy nad brzegi Jordanu. Wprawdzie uchwała pierwszego kongresu syońskiego w Bazylei z r. 1897, stawiająca za cel syonizmu uzyskanie w Palestynie ojczyzny żydowskiej — dotąd obowiązuje syonistów, atoli z ciekawym czasem stała się ona hasłem czysto platonicznym.

Herzl przepowiadał, że za lat 20 powstanie państwo żydowskie na dawnej ziemi patriarchów sędziów i proroków izraelskich, tymczasem dzisiaj syonizm jest więcej oddalonym od tego celu niż za czasów Herzla. „Akcyja dyplomatyczna”, tak gorliwie przez Herzla prowadzona, jest dzisiaj zupełnie zaniedbana, infiltracja żydów do Palestyny zupełnie nieznaczna — jedynie zbieranie funduszy na cele palestyńskie jest dowodem, że syoniści myślą jeszcze o Palestynie.

Zaniedbanie ideału palestyńskiego spotkało się już z ostrą krytyką ze strony niektórych przywódców syonizmu. I tak np. wybitny literat Maks Nojdau zarzuca kierownictwu syonistów, że o kolonizację Palestyny wcale się nie troszczy, a fundusze milionowe już zbierane,

przeznacza na tak zbyteczne na razie cele, jak założenie uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie. Podnieść trzeba, że głównymi przeciwnikami akcji palestyńskiej są syoniści galicyjscy, którzy wcale nie mają ochoty opuszczać ziemi, nazwanej już w wieku XVI „paradisus judaeorum”. Syoniści galicyjscy — podobnie jak litwacy w Królestwie robią t. zw. „politykę krajową”, to znaczy tworzą Palestynę u siebie w domu.

Walczą więc o prawa języka żydowskiego (przyczem jedni za język żydowski uważają hebrajszczyznę, inni zaś żargon), o uznanie oficjalne narodowości żydowskiej, o szkoły i kurye żydowskie. Jednym słowem ideałem syonistów na ziemiach polskich jest „autonomia eksterytorialna” żydów — Judeopolonia, jak litwacy szczerze przyznają. Marzenie palestyńskie zostaje tylko stałym refrenem modlitwy paschalnej: „Na drugi rok w Jerozolimie”.

Czy kongres wiedeński zmieni tę tendencję syonizmu? Wątpić należy. W ruchu syońskim niema już dawnego zapału, ani też wybitniejszych przywódców. Masa żydowska czuje się zadowoloną w Europie, ortodoksyja zaś żydowska zwalcza syonizm ze stanowiska religijnego. Ta ostatnia każe bowiem wierzyć, że przeznaczeniem Izraela jest tak długo żyć wśród ludów, aż w sposób cudowny odda im kiedyś Jehowa Palestynę i rządy nad światem.

Europa wobec Turcji.

Prasa europejska zajmuje się żywo przyszłymi losami Turcji, która pomimo swej niemocy politycznej i finansowej jest znakomitą klientką europejskiego kapitału, przemysłu i handlu. W angielskiej izbie gmin mówił sir Mark Sykas o wielkich komplikacjach, któreby powstały, gdyby Europa przystąpiła do podziału Turcji azjatyckiej, gabinet paryski w obronie Turcji nie wahał się nawet wystąpić przeciwko aliantce rosyjskiej, zaś rząd niemiecki — jak zapewnia E. Fischer, członek parlamentu niemieckiego w artykule na ten temat — powiedział, że do podziału Turcji azjatyckiej zgłoszą się także Niemcy.

W motywach do nowej ustawy wojskowej rząd niemiecki wyraźnie mówi o „przesunięciu sił na Bałkanach”, wciąga więc w rachunek niedalekiej przyszłości rozstrzygnięcie o losach Turcji azjatyckiej.

Położenie Turków na ziemiach azjatyckich nie jest zbyt pomyślne. Ludność tamtejsza liczy 16 milionów głów, z czego na Turków przypada tylko pół osma miliona. Armeńczykom, których jest 1,115,000, tudzież Grekom, liczącym okrągło 1 milion głów, niewiele zależy na istnieniu Turcji, zaś Arabowie i Syryjczycy w liczbie 5 milionów dążą wprost do niezawisłości politycznej. Kurdowie, licząc przeszło 1 milion głów, są żywiołem niepewnym.

W żyznej Mezopotamii i Syrii, gdzie także jest wiele skarbow mineralnych, przypada na kilometr kwadratowy 7 mieszkańców, w tureckiej Arabii, tylko 2.5, w Armenii tudzież w Kurdyście 13, w Azji Mniejszej 18, w Turcji europejskiej 36. Ponieważ Turcy w Europie z ludności, wynoszącej 6½ miliona osób, stracił z pewnością 4½ miliona, więc obecne państwo otomańskie ma około 18 milionów ludności, zgoła niejednorodnej. Tej ludności dostały się w Azji krainy przebogate w skarby przyrody.

Europa oddawna już zwróciła uwagę na te skarby, że wymienimy tylko złoto, srebro, rudę żelaza, antymon, siarkę, ołów. Górnictwo ma w Turcji azjatyckiej wielką przyszłość. Kopalnia miedzi w Diarbekirze (Kurdystan) należy do najbogatszych w świecie, a kopalnie węgla pod Herakleą nad morzem Czarnym są bardzo znaczne. Pandromit i pianka morska znajdują się wyłącznie w Azji Mniejszej, która też rudą chromową mogłaby zasypać targ światowy. Sól może w przyszłości stać się pierwszorzędnym artykułem wywozowym. Ale przedewszystkiem znajdują się wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, w Mezopotamii ogromne tereny naftowe, trzecie z rzędu obok Pensylwanii i Zakaukazu. Skarby te leżą bądź w pobliżu morza, bądź nad rzekami spławnymi, skutkiem czego wywóz ich jest bardzo ułatwiony.

Nie można więc się dziwić, że kapitały europejskie wędrują do Turcji. Administracja państwowa, zła i przekupna, niedostateczne środki komunikacyjne, a wreszcie niepewne stosunki bezpieczeństwa utrudniają każdą działalność inwestycyjną. Gdyby pokojowy podbój Turcji okazał się niemożliwym, państwa europejskie przy, stąpią do podboju wojennego. Rosya spogląda na Armenię, Francya na Syryę, a tylko Anglia, mająca zapewnioną przewagę w Mezopotamii, nie kwapi się do podziału Turcji; przeciwnie, pragnie zapewnić jej całość na podstawie międzynarodowego traktatu. W ostatnich czasach do współzawodnictwa na terenie Turcji azjatyckiej stanęły także Niemcy i Włochy.

Jak żywy jest ruch handlowy pomiędzy Europą a Turcją, wykazują umieszczone poniżej tabele statystyczne przywozu i wywozu, ułożone przez Fischera.

W przywozie towarów do Turcji udział państw europejskich był następujący.

	Lata.		
	1904	1905	1906
	w tysiącach marek.		
Anglia	151,860	139,300	167,040
Austria	77,600	80,000	82,500
Niemcy	75,260	71,040	71,100
Francya	40,880	42,420	47,300
Włochy	30,600	30,800	30,760
Rosya	16,180	20,600	26,520
Udział państw europejskich w wywozie z Turcji był następujący.			

	Lata.		
	1904	1905	1906.
	w tysiącach marek.		
Anglia	122,760	118,960	129,440
Francya	73,120	80,780	91,600
Niemcy	43,460	51,560	54,000
Stany Zjedn.	44,780	51,980	53,500
Włochy	31,300	42,240	—
Austria	38,120	37,600	39,300
Belgia	—	18,020	21,740
Rosya	12,200	11,400	14,140

W ciągu ostatnich lat ruch handlowy wzmożył się jeszcze, zwłaszcza na korzyść Anglii i Niemiec. Do tego bilansu handlowego należy dodać te miliardy, które mocarstwa europejskie ułokowały w Turcji tytułem pożyczek tudzież inwestycji — a wiedzy naturalnem wydać się musi to zajęcie troskliwe, jakie Europa okazuje wobec Turcji.

Francya w Maroku.

Błędnem byłoby mniemanie, że okupacja Maroka ma znaczenie jedynie jako pozyskanie dla

francuskiego handlu i przemysłu nowych pól zbytu.

Doniosłość zwycięstw francuskich na stepie marokańskim leży przede wszystkim w tem, że dzięki waleczności oficerów i żołnierzy trzeciej rzeczypospolitej pozyskany zostanie dla europejskiej cywilizacji i kultury kraj już od kilku wieków zaskorupały w ciemnocie i barbarzyństwie. Nie można wątpić, że to, co Francya uczyniła z Algierem, uczyni i z Marokiem. Dzieje sultanatu Maghreb-el-Aksa czyli dalekiego Zachodu, to dzieje tylu innych państw mahometańskich, które zbyt prędko dochodziły do potęgi i znaczenia. Rozwój ich cywilizacyjny nie szedł jednakowoż równomiernie z rozkwitem państwowości i racya ich bytu kończyła się w chwili, gdy stały się zbyt słabe, by nowe czynić zdobycze.

A Maroko posiadało niezwykle korzystne warunki rozwoju i to nietylko ze względu na położenie geograficzne.

W XV wieku przybyli tu wyparci z Hiszpanii maurowie i przywieźli pierwiastki bujnej cywilizacji stworzonej, przez się w Andaluzji. Szczepły te jednak zmarniały i Maroko, którego granice obejmowały ongiś zachodni Algier i sięgały daleko na południe aż po Gwineę upada do rządu jednego z tych gniazd rozbójników morskich, niepokojących szlaki morza Śródziemnego. Z chwilą zdobycia Algieru starali się niektórzy sultanowie marokańscy nawiązać stosunki handlowe i polityczne z francuzami, ale wszelkie usiłowania w tym kierunku rozbiły się o fanatyzm i ciemność ludności. Marok zawikłał się nawet w wojnę z Francją, gdy słynny wódz beduinów Abdel-Kader organizował tu powstanie antyfrancuskie. Zbombardowanie Tangeru i bitwa nad rzeką Isly (1844) położyły kres nierównej walce, ale kraj nie mógł dojść do pokoju. Ciągłe powstania i szczepów kabylskich i berberyjskich doprowadziły do tak anarchicznych stosunków, że niektóre państwa europejskie, posiadające w Maroku rozliczne interesa ekonomiczne postanowiły sprawę przeprowadzenia reform wziąć w swą ręce. Przez dłuższy czas jednak, wskutek rywalizacji Niemiec i Francji, nie umiano tych reform przeprowadzić i dopiero po konferencji w Algeziras i zawarciu układu z Niemcami, a następnie z Hiszpanią, otrzymała Francya wolną rękę — a przez to możliwość uporządkowania stosunków marokańskich. Do dzieła wzięto się bardzo energicznie, ale władze tubylcze odnosiły się do działalności francuzów bardzo niechętnie i pokryjomu podsycaly opór ludności. Z wiosną r. 1912 wybuchło w Fezie powstanie bardzo groźne dla istnienia protektoratu francuskiego. Rząd p. Poincarę wysłał wtedy do Maroka gen. Lyautey'a, dając mu bardzo daleko idące pełnomocnictwa, ale środki materialne dosyć ograniczone. Nowy rezydent generalny za-

staje w Maroku najzupełniejszą anarchię. Po przybyciu do Fezu telegrafuje do Paryża. „Obozuje w kraju nieprzyjacielskim”. Kilkanaście miesięcy później położenie przedstawia się zgoła inaczej. Dzięki zabiegom generałów Gouraud, Dalbiez, Allix, pułkownika Henrys, cała północno-zachodnia część kraju jest już uspokojona.

Najzaciętszy wróg francuzów, Kaid-el-Hiba, ukrywa się w głębi pustyni Sus, opuszczony przez wszystkich swych stronników. 80,000 km. kwadratowych kraju podlega już dzisiaj Francji. Kosztowało to według oficjalnej listy strat od 24 maja 1912 r. do 1 maja 1913 r. 402 żołnierzy zabitych, a 1532 rannych. W stosunku do zdobytego obszaru, ofiary te nie są zbyt wielkie, szczególnie gdy się weźmie pod uwagę, że z zajęciem kraju postępuje równoległe i jego ucywilizowanie. Pomyślne zmiany, widoczne już dzisiaj w państwie Mulaj-Jussufa malują barwnie listy z Maroka, umieszczone w jednym z paryskich dzienników.

Przytaczamy z nich kilka ciekawszych ustępów w nadziei, iż zainteresują one naszych czytelników.

Jesteśmy nareszcie w Fezie. Po długiej męczącej podróży przez kamienisty step, pod palącym słońcem, od którego promieni schodzi skóra na twarzy, po dusznych nocach, spędzonych w namiocie lub pod gołym niebem, cień małych sklepionych uliczek Fezu wydaje się rozkosznym. Od czasu zaburzeń w roku zeszłym istnieje tu tylko brudna oberża, nazywająca się szumnie „Hotel de France” i dwie inne, może trochę porządniejsze, ale mieszczące się w pobliżu niesłychanie smrodliwej dzielnicy Mollah. Znalazłem mieszkanie w głębi jednej z ciemnych uliczek „Starego Fezu”, niedaleko od słynnego sanktuarium Karnizin'u, w małym świeżo odmalowanym domu, ozdobionym ładnymi niebieskimi i zielonymi fajansami.

Co wieczór prawie schodzili się tutaj naj-słynniejsi „szykraci” i najlepsi „fahsi”, aby rozmawiać ze mną o swej sztuce i śpiewać mi stare pieśni ludowe lub deklamować dzieła klasycznych poetów andaluzyjskich.

Za lat kilka czy kilkanaście będzie Maroko prawdopodobnie poprzecinane licznymi gościami i drogami żelaznymi. Budowa linii Tanger-Fez, która stosownie do układu francusko-niemieckiego ma mieć pierwszeństwo przed wszystkimi innymi, zostanie prawdopodobnie niebawem rozpoczęta. Plany tej linii są już wystudowane i zostaną w tych dniach zatwierdzone. Jak tylko robotnicy znajdą się na jej trasie, będzie można rozpisac przetarg i dla innych linii.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Co robią nasi sąsiedzi? — Uroczystość we Wrocławiu a Szlązk. — Wystawa w 100-ną rocznicę. — Pałac królewski i cmentarz. — Wystawa sztuki.

Może nie wiecie, że w sąsiednim Szlązku na ziemiach polskich, w prastarym grodzie, założonym przez Polaków, Wrocławiu, Niemcy obchodzą w bieżącym roku nadzwyczajną uroczystość, bo 100-lecie upadku Napoleona i 25 rocznicę wstąpienia na tron cesarza Wilhelma.

W prastarym Wrocławiu, gdzie w kościele św. Krzyża znajduje się dotąd pomnik Piasta, urządzono dziś wystawę na pamiątkę sławnej proklamacji Wilhelma III, zaczynającej się od słów: „An mein Volk”, rozlepionej na rogu starego ratusza w 1813 r.

Wrocław dopiero w 1741 roku przeszedł pod panowanie pruskie. Odebrał go Austrii wraz ze Szlązkiem Fryderyk II, upłynęło więc od tego czasu zaledwie lat 172, a już tak gorliwie miasto zrosło się z nową dynastją.

Burmistrz, radni i mieszczaństwo nie żalowali nakładu, byleby upamiętnić tę chwilę i pod tym względem wyróżnili się znacznie wśród innych ziem, należących dawniej niż ta do władców pierwotnej Brandeburgii.

Urządzona jednak wystawa nie powiodła się wcale.

W pięknych ogrodach Prateru w Wiedniu stoi olbrzymia rotunda, w której urządzone są wystawy i festyny.

Jeżeli Wiedeń ma taką „rotundę”, dla czegożby Wrocław miał być gorszym. Postanowiono wznieść podobną rotundę, tylko jeszcze większą, o olbrzymim rozpięciu dachu. Niewielka to sztuka zrobić dziś te rzeczy przy użyciu betonu, który w budownictwie wytworzył nowy przełom i dał wielkie pole do śmiałych pomysłów. Pomysł na tę salę dał prof. Berg, wykonanie powierzono Dyckenhofowi i Widmanowi.

Mimo jednak wysiłków nadzwyczajnych sala ta musiała być wykończoną prowizorycznie, gdyż w przeciwnym razie wystawa nie byłaby otwartą w oznaczonym terminie.

Co smutniejsze, że cesarz przybył na uroczystość tę do Wrocławia i do sali wcale nie zajrzał, jeszcze większy żal wywołało to, iż nie wygłosił w niej mowy piorunującej na Polaków...

Historyczne!

Biedni wrocławianie wypili masę kufli piwa, omawiając przy niem powody wstrzemięźliwości cesarza. Jedni utrzymywali, że cesarz się zesta-rzał, a inni, że zmądrzał...

Wystawa sama zrobiła fiasko. Niema tam nic nadzwyczajnego, nic ciekawego. Główny pawilon zawieszono portretami pruskich kurfiurstów i króli o twarzach nieprzyjemnych, brzydkich, mało inteligentnych. Pokazano stare landary, naczynia, z których ich królewskie i cesarskie mości pijali piwo, pończochy, w których raczyli chodzić, pieluszki i śliniaczki.

Fotele do dziś jeszcze nie milflerem zięjące, fajki olbrzymie porcelanowe, lub kufle szklane!

Po za tym pawilonem mieści się zaraz wystawa cmentarna, tak, jakby wrocławianie chcieli

jaknajrychlej mieszkańców wielkiego pawilonu widzieć poza bramami, na których wryto trupią główkę, opartą na dwóch piszczelach.

Na cmentarzu niewielki modrzewiowy kościółek, a w nim Matka Boska Częstochowska i szafirowe, gwiazdźiste sklepienie... dokoła kościółka nagrobki kamienne, skromne, żywcem powydzierane z cmentarza.

Dziwne zestawienie! Wystawa uroczysta na pamiątkę 100-letnią zwycięstwa nad Napoleonem, oswojzenia ludów przygniecionych żelazną dłonią korsykanina, olbrzymi pawilon zapelniony portretami cesarzy niemieckich i cmentarz...

„Memento mori!”

Szliśmy tu z postem do parlamentu. Korfantym i poprzez stoliki restauracyjne, gdzie raczono się piwem i „wiener-wurstami” i dotarliśmy do bluszczów, żalobnie pnących się po nad grobami...

Z zadziwieniem patrzyliśmy na dachy pawilonu, kryjącego rodowód Hohenzollernów i małe kopułki kościoła żalobnego.

Czyżby to miało być jakąś przepowiednią?... Obok cmentarza, a przynajmniej w pobliżu jego jest jeszcze jeden przybytek „Natur-teater”...

Wielkość Hohenzollernów, obrazy ich zwycięstw, porozwieszane na ścianach, ze złotymi rękojeściami miecze żelazne, o lśniących cholewach długie junkierskie buty z ostrogami, haftowane szlafmyce i czerwone szlafroki... komedya (teatr)... i cmentarz!

Nad prastarym pogańskim Rzymem podczas jego upadku, ukazał się krwawy krzyż... obok tryumfów Hohenzollernów... cmentarz.

Istnieją zresztą już i teraz w okolicy Rabatu koleje wojskowe, służące do transportu wojsk i materiałów. [Przeciętnie] mają one 60—80 km. długości, ale zostaną one niebawem przedłużone i za kilka miesięcy będzie podobno można jechać pociągiem z Rabatu do Mekinezu. W okolicach większych miast jak np. Marakesz (Marok) rozpoczyna się budować gościńce, albo też poprawia się istniejące drogi. Pokazują się na nich samochody turystów, korzystających ze względu na to, co prawda dotychczas bezpieczeństwa, panującego w kraju. Zachowując jednak pewne środki ostrożności, nie jadąc np. po nocy, można już i dzisiaj podróżować, po Maroku bez eskorty.

Energia francuska dokonała w Maroku bardzo wiele, ale więcej jeszcze pozostaje do zrobienia. Burzliwy ten kraj nie wystarczy zdobyć; trzeba go także uspokoić, zneutralizować, zorganizować i przekształcić. Zadanie to olbrzymie, ale nie wątpliwe, że zostanie ono spełnione.

Gdy kiedyś w bliższej lub dalszej przyszłości kolej żelazna połączy Algier z państwem sycylijskim, podróżni wygodnie umieszczeni w sleepingach, powinni z wdzięcznością wspominać zasługi tej garski, która, rozprószona po pustyni, pracuje dzisiaj w imię naszej kultury i cywilizacji z tak niedostatecznymi czasem środkami. W małym posterunku Ain-Szkef widziałem oddział legionistów, którzy wspomniani przez kilkudziesięciu jeńców marokańskich, wybudowali w przeciągu trzech miesięcy 18 km. doskonałego makadamizowanego gościńca. Nie miano jednak do dyspozycji walca parowego i wszystko trzeba było zrobić ręką ludzką. A posterunków takich jak Ain-Szkef jest bardzo wiele.

Dobrobyt kraju zależny jest w równej mierze od portów, jak komunikacji. Port w Casablanca, oczekiwany z taką niecierpliwością, będzie prawdopodobnie już niedługo otwarty, bo oferta na jego budowę została już w lutym przyjęta.

Co do budowli wojskowych, mających zapewnić krajowi bezpieczeństwo, to wiele z nich, jak np. fort Geliz w pobliżu Marakeszu jest już na ukończeniu, a inne, jak fortyfikacje chroniące Fez i inne większe miasta, są już wybudowane.

Równoległe z wojskowymi postępują także nasze dzieła filantropijne. Nasi lekarze, zwani tutaj tobbasami, uważani są przez tubylców za czarnoksiężników i ułatwiają przez to w bardzo znacznej mierze podobnie jak i szpitale istniejące w ważniejszych centrach naszą pokojową penetrację.

Marok nie jest tym rozkosznym Edenem, tą krainą z tysiąca i jednej nocy, za jaką niektórzy go uważają, ale kraj to urodzajny i zasobny. Gdy zbudzimy uśpioną energię tutejszej ludności, gdy zapanują tu normalne warunki, będzie mogło Maroko pod cieniem naszych chorągwi się

rozвивać i zwrócić nam to, co w niego włożyliśmy i włożymy.

Jarmark w Niżnim Nowogrodzie.

Jednym z najważniejszych probierzy życia ekonomicznego w Rosji jest t. zw. Makariowski jarmark w Niżnim Nowogrodzie, trwający co roku od 15 lipca do połowy września, a przeniesiony tam z miasta Makariewa w 1816 roku. Rozmianami swymi przechodzi on wszystkie inne jarmarki, jakie odbywają się na całym świecie, już przez to samo, że ułatwienia w komunikacji uczyniły jarmarki wogóle mniej niezbędnymi, w Rosji jednak, gdzie koleje żelazne i żegluga rzeczna wcale nie stoją w stosunku do olbrzymich przestrzeni w tym państwie, peryodyczne jarmarki w wielkich centrach handlowych posiadają wielką wagę.

Jarmarki, odbywające się teraz w Niżnim Nowogrodzie, odgrywają już od wieków w życiu gospodarczym Rosji bardzo ważną rolę. Dość powiedzieć, że obrót pieniężny na tym jarmarku przechodzi w ostatnich latach 200 milionów rubli. W roku bieżącym obliczają liczbę jego uczestników bez mała na 200,000 osób.

Kto nie widział sam tego jarmarku, z trudnością może sobie wyobrazić ruch, jaki na nim panuje. Na jarmarku nie ma towarów, którychby nie można było kupić lub sprzedać. Głównym zaś przedmiotem kupna i sprzedaży są tam tkaniny wszelkiego rodzaju, wyroby metalowe, skóry, wyroby skórzane, gotowe ubrania, futra, tak zwane „articles de Paris”, herbata, likiery i wina. W czasie trwania jarmarku wszystkie większe instytucje finansowe rosyjskie urządzają swoje filie w Niżnim Nowogrodzie. Nic tedy dziwnego, że przebieg tego jarmarku jest jakby barometrem stanu gospodarczego Rosji w każdym roku.

Tegoroczny jarmark miał świetny przebieg, zjazd na nim był tak wielki, jak nigdy. Wiadomości o zbiorach w całej Rosji były dość optymistyczne, co oczywiście wpłynęło dodatnio na chęć kupna u obecnych na jarmarku. Do Niżniego Nowogrodu przybyły już na samym początku jarmarku zastępcy kupców z Syberii, z nad Wołgi i z południowej Rosji, tak, że w niektórych gałęziach, pomimo olbrzymich zapasów, towaru zabrakło. Skutek tego wyczerpania towarów był taki, że ceny skór i futer ogromnie podskoczyły w górę.

W roku bieżącym jarmark makariowski różnił się od swych poprzedników, że odwiedził go prezydent ministrów Kokowcow. Zapowiedziany jego przyjazd, oraz mowa, jaką miał wygłosić do kupiectwa rosyjskiego, były jego „great attraction”. Wprawdzie mowa Kokowcowa nie zawierała w sobie nic nadzwyczajnego, natomiast jednak przemówienie prezydenta jarmarku Sałazkina, wywołało prawdziwą sensację.

Koniec mowy p. Sałazkina przytaczamy in extenso.

zów niepospolitego artysty. Maluje Paucz i portrety. Na jednej ścianie wisi postać profesora i poety Kasprowicza — na drugiej Przybyszewskiego z jego żoną — dawną panią Kasprowiczową...

Oto i cała wystawa...

Niemki przyglądają się portretom swoich królów i wodzów, rozwieszonych w historycznym pawilonie oraz ich połowicom i debatują:

— Czy ta suknia cesarzowej Ludwiki jest jedwabna, czy z wełnianego materiału...

— Jakże u niej na szyi koronki?

Lub też:

— Jaki to ładny mężczyzna!

Mądrzejsi nieco zachwycają się nowością — „Naturteatrem”.

Nie objaśniłem was, co to jest „Naturteater”. To jest najnowszy wynalazek, to wykłint pomysłowości niemieckiej.

Przedstawienia w nim odbywają się pod gołym niebem...

Reporterzy rozpisują się o tym teatrze, jak o rzeczy cudownej, niebywałej, a Niemcy wierzą reporterom, powtarzają to z niebywałą dumą i wiarą w prawdziwość tych słów, zapewniając słowem honoru, że nic podobnego na świecie jeszcze nie było...

Słucha się tych zachwytych dopóty, dopóki cierpliwości nie zbraknie. Wtedy podrażniony tem samochwalstwem polak ryknie:

„Będąc przede wszystkim obywatelami wielkiej ziemi rosyjskiej, a później dopiero kupcami i przemysłowcami, uważamy za obowiązek swego sumienia oświadczyć o nieodzownej konieczności urzeczywistnienia reform na zasadach ogłoszonych z wysokości Tronu w Manifeście z dnia 17 października.

Niosąc brzemie opodatkowania na swoich plecach i swą pracą i energią stwarzając przemysł i handel ojczysty — ciężkie ofiary składając za każde niezgodnienie ogólnego kierunku zarządu społecznego i państwowego z wymaganiami życia współczesnego, klasa handlowo-przemysłowa, mteszcząca w sobie wszystkie stany i narodowości państwa, chce brać bezpośredni udział w sprawach samorządu społecznego i budownictwa państwowego.

Samo życie wysuwa konieczność zasadniczej reformy ziemstw. Wybory roku bieżącego wykazały namacalnie niezdatność ziemskiej ordynacji wyborczej i gorąco prosimy o jaknajszysze reformowanie ustawy ziemskiej.

Jesteśmy głęboko przekonani, że tylko przy szerokiej samodzielności instytucji samorządnych tylko w drodze energicznej zgodnej i równoprawnionej pracy wszystkich mieszkańców państwa, praca ta zniierzac będzie odpowiednimi do gigantycznej wielkości Rosji krokami ku postępowi, zabezpieczeniu dobrobytu i rozkwitowi bez trosk handlu rodzimego i przemysłu”.

W odpowiedzi na tę mowę zabrał powtórnie głos premier W. M. Kokowcow. Zarówno jak w swem pierwszym czysto okolicznościowym przemówieniu starał się on uniknąć kwestii ogólnopolitycznych i zwracać uwagę na dezyderaty ekonomiczne kupiectwa. Zakończył jednak mowę takim ogólnikiem.

„Rząd uświadamia sobie konieczność rozwoju samorządu społecznego, lecz jest to połączone z szeregiem wielkich trudności.

Jest obiekt nieustannej uwagi rządu. Dla wprowadzenia w życie instytucji samorządnych nie wystarczy — życzenie.

Trzeba, aby ludność była do nich przygotowana, trzeba, aby gotowe były kadry pracowników.

Wreszcie odpowiednio do interesów oddzielnych miejscowości trzeba zrewidować ordynację wyborczą i to jest sprawa paląca. Do kwestyi tej rząd zabierze się w najbliższym czasie”.

Do myśliwych.

Rok bieżący okazał się nadzwyczaj niepomysłnym dla zwierzostanu. Deszcze i chłody w początkach lata zniszczyły gniazda kuropatw, wskutek czego stosunek ilości młodych do starych wynosi 10 do 15 proc. Obecnie spotykać można kuropatwy młode wielkości wróbli, które w razie zabicia starych zniszczają bez opieki. Zgodnie z nazwą sportu „myśliwstwo”, należy myśleć i przewidywać rezultaty rozwoju zwierziny w przyszłości.

— Zobaczcie teatr letni w Łazienkach w Warszawie, który istniał już za Stanisława Augusta, a zatem przed półtora wiekiem i dziś jest wspanialszy niż ta wasza buda... o której takie cuda specjalne ogłaszają afisze...

Reklama, wszystko reklama... Uczczono też 25-lecie Wilhelma w rozmaity sposób.

Obok afiszów „Naturteater“ wisi afisz ogłaszający o jubileuszowych cygarach, tam nieco dalej reklamuje sprytny Niemiec „Piwo jubileuszowe cesarza Wilhelma”, jeszcze nieco dalej mamy jubileuszowe buty i jubileuszową kiełbasę cesarza! Nie mówiąc już o zapałkach, broszkach, spinkach do mankietów, skarpetkach, serze gnójnym i t. p. rzeczach.

Znalazł się nawet pomysłowy Niemiec, który zrobił jubileuszową, cesarską paszę dla krów... ale tego było już za wiele, więc oburzony minister rolnictwa kazał plakaty i etykiety zniszczyć.

Kto jednak ocalał przypadkiem taki plakat lub etykietę, może ją sprzedać za dobre pieniądze anglikom... którzy pomimo przysłowiowej obojętności, bawią się wybornie pomysłowością niemiecką, czytając:

„Jubileuszowa pasza dla bydła cesarza Wilhelma”

Czy to czasami nie ta nieubłagana konieczność wypadków, którą Przybyszewski tak bardzo wysunął na plan pierwszy w swoich utworach...

Przybyszewski... przypomniał mi jeszcze jeden pawilon, z boku stojący, poza licznymi pawilonami restauracyjnymi i hecarskimi.

Jest to pawilon sztuki niemieckiej (!?).

Poco on się tu znalazł — nie wiadomo!

Czy dlatego, aby wykazać, że Niemcy nie mają zupełnie sztuki? Czy też dlatego, aby dowiedzieć, że co jest w sztuce niemieckiej lepszego, to nie przez Niemców stworzone?...

W pawilonie tym jest wiele obrazów, ale wszystkie ryczałtem nic nie warte, z wyjątkiem obrazów Hanusza — górno-szlazaka i Paucza, którego nazwisko Niemcy piszą na swój sposób: „Pautsch”...

Ci dwaj artyści ratują honor wystawy obrazów. Bez ich dzieł można byłoby bez szkody dla sztuki całą tę wystawę zwinąć w kupę i przesypać proszkiem perskim...

Hanusza obrazy pełne życia i barwy wyróżniają się oryginalnym sposobem malowania i układem. Wszystkie też niemal zostały rozkupione.

Paucz przybył do Wrocławia ze Lwowa. Powołano go tu bowiem na profesora akademii sztuk pięknych. Obwiesił on swemi oryginalnymi kompozycjami dwa salony. Typy ludowe rusińskie, huculi, to najulubieńszy temat obra-

O ile obecnie wybije się stare kuropatwy, które z powodu siły budowy mogą znosić dwa razy więcej jaj niż młode, to na przyszły rok możemy mieć zupełny brak tych ptaków. Należy bowiem liczyć się z ogromnym spustoszeniem kuropatw przez ich wrogów jak: kłusowników, jastrzębie, lisy, wrony, bociany i t. p. Ci wrogowie z humanitarnymi względami liczyć się nie będą i do ubytku tej zwierzyny znacznie się przyczynią.

Towarzystwo ochrony zwierzyny łownej i racjonalnego polowania, pragnąc w myśl swego założenia przyczynić się do rozwoju łowiectwa w kraju naszym, zwraca się z uprzejmą prośbą do pp. myśliwych, by polowanie na kuropatwy w roku bieżącym możliwie ograniczyli, zapobiegając w ten rozumny i uczciwy sposób wyniszczeniu kuropatw na szereg lat następnych. Przez rozsądną gospodarkę za granicami kraju naszego otrzymywano zdumiewające wyniki w rozwoju ilości zwierzyny łownej.

Do Szanownych Gospodyń zanosimy prośbę, aby dla ochrony biednego ptactwa, wyrzekły się w roku bieżącym tej smacznej potrawy i kuropatw na targach nie kupowały, przyczyniając się brakiem popytu do zmniejszenia dowozu, a tem samem do ochrony biednego ptactwa, któremu w roku bieżącym nie pogody wyrządziły srogie klęski, tembardziej, że przeważnie dostawą kuropatw na targi zajmują się bezwzględni i bezduszni kłusownicy.

Zarząd Tow. ochrony zwierzyny łownej i racjonalnego polowania.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Drogowita. Jutro Domostawy. W poniedziałek: Radosławy. We wtorek: Sobiebor.

TEATR POLSKI (Cegielniana nr 63). Dziś przedstawienie inauguracyjne „Wawrzyn” Staffa. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Zemsta za mur graniczny”, komedia Fredry. Początek o godz. 3 pp.—„Papa”, farsa z francuskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wiecz.

— W poniedziałek „Wawrzyn”. Początek o g. 3 pp.—„Papa”. Poc. o g. 8 min. 15 wiecz.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Gri-Gri” operetka Linkego. Początek o godz. 8 min. 15 wiecz.

— Jutro „Halka”, opera Moniuszki. Początek o godz. 3 pp.—„Gri-Gri”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— W poniedziałek „Wróg kobiet”, operetka. Początek o g. 3 pp.—„Królowa miliardów”, operetka Lehara. Poc. o g. 8 min. 15 w.

ZEBRANIA. Dziś mies. posiedz. czł. Stowarz. wstążkarzy (Zielona nr. 32) o godz. 8 w. — Mies. pos. zarządu Stow. majstr. fabr. ze współudziałem członków (Nowy Rynek 6) o g. 8 w. — Mies. zebr. zarządu Stow. majstr. przędzaln. (Andrzeja 4) o g. 8 w.

— Jutro og. zebr. czł. Stow. odlewników (Widzewska 117) o g. rano.—Zebr. czel. stolarskich (Widzewska 101).

KONCERT LUDOWY. W poniedziałek koncert ludowy w sali Domu Ludowego. Początek o g. pół do 7 wiecz.

HELENÓW. Codziennie koncert orkiestry Namyśłowskiego. Początek o godz. pół do 8 wiecz.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godz. 12 w poł. do 10 wiecz.

WYSTAWA OBRAZÓW artysty M. Puffkego, ul. Widzewska 47.

Z powodu uroczystego święta Narodzenia N. M. Panny przypadającego w poniedziałek 8 b. m., następny numer „Rozwoju” wyjdzie we wtorek o zwykłej porze.

Wiadomości kościelne.

(x) Ingres arcybiskupa. W niedzielę 14 b. m. odbędzie się w Warszawie w kościele katedralnym uroczyste przyjęcie J. E. arcybiskupa i metropolity warszawskiego księdza Aleksandra Kakowskiego.

Duchowieństwo wraz z ludem przeprowadzi procesjonalnie nowego arcybiskupa z jego pałacem do katedry św. Jana, jeśli pogoda na to pozwoli. W razie niepogody, przyjęcie i wprowadzenie do katedry odbędzie się w murach samej świątyni.

We wszystkich kościołach całej archidiecezyi warszawskiej wzniosą się w dniu tym modły duchowieństwa i ludu wiernego, aby ściągnąć na głowę i rządy naszego arcybiskupa obfite łaski i błogosławieństwo Niebieskie.

Po skończonym nabożeństwie odśpiewany zostanie hymn dziękczynny „Te deum laudamus” z modlitwą za nowego arcybiskupa, którego Bóg nam dał stosunkowo dość wcześnie po zgonie poprzednika ś. p. ks. arcybiskupa Popiela.

Ks. Gniazdowski.

(x) Nabożeństwo. Z powodu święta Narodzenia Najśw. Maryi Panny, przypadającego w poniedziałek 8 b. m., odbędzie się w dniu tym w kościele Wnieb. N. M. Panny na Starem Mieście uroczyste nabożeństwo połączone z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu i procesyami.

KRONIKA.

—?—

(—) Egzaminy państwowe. Ministerium oświaty ogłosiło okólnik, na którego mocy doktorzy medycyny uniwersytetów zagranicznych mogą otrzymać pozwolenie na dopuszczenie do egzaminów państwowych od kuratorów okręgów naukowych.

(Dotychczas wymagane było zezwolenie ministerium).

(—) Studenci na czarnej liście. „Rus. Wied.” piszą, że ministerium oświaty zdecydowało się pozwolić na ponowne wstąpienie do uniwersytetów tylko nieznacznej liczbie studentów, wydalonych za udział w rozruchach.

Starania wydalonych studentów o pozwolenie na składanie egzaminów państwowych w charakterze eksternów, ministerium odrzuciło.

(—) Przepięstwa polityczne. Według danych statystycznych, zebranych przez specjalny tygodnik rosyjski „Prawo”, w latach 1827—1846 na 100 więźniów politycznych było: szlachciców 63, mieszczan 6, włościan 17, wojskowych 13.

W okresie od roku 1884 — 1894 na 100 więźniów politycznych było szlachciców 31, duchownych 6, mieszczan 50, włościan 19.

W latach 1901—1903 było: szlachciców 11, duchownych 2, mieszczan 48, włościan 37; w latach zaś ostatnich 1905—1908 stosunek był taki: szlachciców 9, mieszczan 27, włościan 61, zaś według zajęć na każdych 100 więźniów politycznych przypadało pracujących umysłowo 23, robotników 23, handlowców 7, rolników 24, wyrobników 8, reszta należy do zawodów nieokreślonych.

Widzimy więc, że na początku ruchów społeczno-politycznych w państwie rosyjskim absolutna większość politycznych należała do szlachty, obecnie zaś należy ona do robotników wraz z inteligencją.

(—) Przygotowanie wódki na 1914 r. Główny urząd dochodów niestających i skarbowej sprzedaży wódki zajęty jest zamawianiem spirytusu na potrzeby sprzedaży skarbowej w 1914 r.

Wódkę na użytek skarbu dostarcza przeszło 3 tys. gorzelni w państwie. Na rok 1913 przygotowanych było 82 mil. wiader, wskutek jednakże urodzaju roku ubiegłego i zapowiedzi nowego urodzaju w roku bieżącym, ilość przygotowanej wódki okazała się niewystarczającą i skarb dokupił 28 mil. wiader, dopłacając za 20 mil. po 1 — 2 kop. od wiadra, a za 8 mil. wiader dopłacając po 14 kop.

Na r. 1914 skarb przygotowuje 102 mil. wiader dla Rosyi europejskiej i 7 mil. wiader dla Syberyi.

(a) Nowe fabryki. Rząd gubernialny piotrkowski zezwolił pp.: Findajzenowi i Najmanowi na odbudowanie przędzalni przy ulicy Senatorskiej № 926 i 927a; Karolowi Hekertowi na urządzenie warsztatów ręcznych do wyrobów miedzianych w dwupiętrowym budynku przy ulicy Grabowej № 44; Haimowi Tenenbaumowi na urządzenie mechanicznej fabryki gilz przy ulicy Południowej № 120, Izraelowi Znamirowskiemu na urządzenie odlewni żelaza przy ul. Wysokiej № 38 i Karolowi Szmidowi na budowę fabryki przyrządów apreturowych przy ulicy św. Ludwiki № 27.

(a) Zawieszenie wypłat. Według „Kommersanta” zawiesiła wypłaty firma manufakturowa w Andżanie (Persyi) Mułła-Umar-Abdu-Karimbajew.

Pasywa wynoszą 150 tys. rubli.

— W Iwanowce, gub. kijowskiej zawiesił wypłaty właściciel handlu manufakturowego W. Sunik.

— W Korobczynie gub. kijowskiej, zawiesił wypłaty J. Hersz Ostrowski.

— W obu ostatnich wypadkach pasywa przewyższają 100 tys. rb.

(a) Z magistratu. Wczoraj wieczorem odbyło się w magistracie łódzkim, pod przewodnictwem prezydenta i przy udziale radnych p. Z. Rychtera oraz budowniczych miejskich posiedzenie.

Przedmiotem narad była nadesłana przez gubernatora piotrkowskiego odezwa, w której gubernator zwraca uwagę na teraźniejszy stan chodników na ulicach miasta i poleca zamienić je na nowe.

Wydział budowlany przedstawił wczoraj projekt czterech typów chodników, jakie mogą być zastosowane u nas. Chodniki te mają być betonowo granitowe. Dla powzięcia ostatecznej decyzji i opracowania szczegółów projektu postanowiono zaprosić ekspertów z pośród przedstawicieli przedsiębiorstw robót betonowych, jak pp. Nestlera, Wendego i Feinkinda. Z udziałem tych ekspertów odbędzie się posiedzenie w magistracie w nadchodzący wtorek.

Uchwała, jaka zapadnie na tem posiedzeniu przesłana będzie do zatwierdzenia gubernatorowi piotrkowskiemu.

(a) Zjazd przedstawicieli Towarzystw pożyczkowo-oszczędnościowych. Jutro w niedzielę o godz. 2-iej po południu, w Piotrkowie, w sali Towarzystwa kredytowego ziemskiego odbędzie się zjazd przedstawicieli wszystkich Towarzystw pożyczkowo-oszczędnościowych gubernii piotrkowskiej. Celem zjazdu będzie omówienie sprawy utworzenia związku kas oraz zadecydowanie czy związek ma być patronowy, czy też patronowo-finansowy.

(x) Z Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego rzemieślników chrześcijan. Nadesłano nam kopię aktu rewizji, dokonanej przez p. Krestjanowa, inspektora do spraw drobnego kredytu przy rządzie gubernialnym, z której okazuje się, że Tow. pożyczkowo-oszczędnościowe łódzkich rzemieślników chrześcijan prowadzone jest wzorowo i rozwija się wcale pomyślnie.

Wobec tego pogłoski, rozpuszczone po mieście, jakoby w Towarzystwie tem dźiać się miały jakieś nieporządki, są wręcz oszczerce i obliczone jedynie na szkodzenie instytucji.

(a) Z tow. dobroczynności. Na ostatniem posiedzeniu zarządu chrześcijańskiego tow. dobroczynności, pod przewodnictwem prezesa pastora R. Gundlacha, załatwiono między innymi sprawy następujące:

Na skutek wystąpienia komitetu ambulatoryum bezpłatnego z prośbą o przyznanie pożyczki z funduszu towarzystwa rb. 1500, zarząd wyraził swoją zgodę, a równocześnie postanowił wezwać komitet, aby odwołał się do gubernatora piotrkowskiego o energiczne poparcie sprawy przyspieszenia wydania przyznanego ambulatoryum subsydium, którego nie może się doczekać.

Uchwalono wyznaczyć termin ogólnego zebrania rocznego tow. dobroczynności na dzień 23 b. m., a w razie niedojścia do skutku w pierwszym terminie na dzień 30 b. m. Zebrania odbędą się w sali tow. kredytowego miejskiego.

Rozważano projekt ks. kanonika Szmida, dotyczący założenia ochronki dla dzieci w Karolewie. Projekt przyjęto i postanowiono podjąć starania o udzielenie pozwolenia na ten cel w rządzie gubernialnym piotrkowskim.

(x) Z tow. „Miłosierdzie”. Jutro w niedzielę w lokalu ochrony, przy ulicy Smugowej № 4, odbędzie się o godz. 5 po południu zebranie członków stow. „Miłosierdzie”, zajmującego się wspomaganie biednych.

(h) Z Resursy rzemieślniczej. W poniedziałek dnia 8-go b. m. o godzinie 4 po południu w lokalu Resursy odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie w celu dokompletowania komisji rewizyjnej, gdyż bez pełnego składu nie może ona przystąpić do czynności, co wstrzymuje zwołanie zebrania ogólnego dla rozstrzygnięcia spraw bardzo ważnych.

(x) Z cechu czeladników ciesielskich. W niedzielę dnia 7 b. m. punktualnie o godzinie 2 po

południu odbędzie się zebranie członków zgromadzenia czeladzi ciesielskich.

Zebranie to poświęcone będzie sprawie uregulowania składek miesięcznych.

(a) **Z przytułku starców i kalek.** W danej chwili w domu przytułku dla starców i kalek przy chrześcijańskim Towarzystwie dobroczynności (Dzielnia 52) znajduje się 306 pensjonarzy, w tem 97 mężczyzn i 209 kobiet. Według wyznania: katolików 55, ewangelików 41 i prawosławny 1; katolicek 123 i ewangeliczek 86.

Z powodu braku miejsca pozostaje dotąd nieumieszczonych 10 kandydatów.

(x) **Z kursów handlowych St. Lipińskiego.** Kancelarya kursów zawiadamia słuchaczy, że egzamina uzupełniające dla osób, które przed wakacjami z jakichkolwiek powodów egzaminów nie złożyły, odbędą się w dniu 15 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem.

Tegoż dnia odbędzie się także dla osób, które w roku ubiegłym ukończyły kurs stenografii, konkurs, mający na celu wykazanie biegłości w stenografowaniu.

(h) **Ze straży ogniowej ochotniczej.** Jutro w Helenowie straż ogniowa ochotnicza urządza wielką zabawę.

Rozpocznie ją koncert orkiestr K. Namyśłowskiego, Scheiblera i Leonhardta. Wystąpią też chóry śpiewacze. To dla ucha. Oko rozerwie się malowniczym widokiem ćwiczeń gimnastycznych i biegów na rowerach. O zmierzchu wielki pożar nad stawem, ratunek ludzi. Wieczorem tańce z pochodniami. Ognie sztuczne. Tańce na sali i wiele niespodzianek.

Straż robi, co może, aby zadowolnić publiczność i zebrać fundusik na niezbędne narzędzia i na owies dla koni; a te drobne wydatki pochłaniają około 60,000 rb. Więc kto łaskaw zasilił tę pożyteczną instytucję, temu zarząd z góry śle staropolskie „Bóg zapłać“.

(x) **Osobista.** Współpracownik naszego piśmnia, p. Kazimierz Kamiński, powrócił z wywczasów letnich.

— Dr. Skalski powrócił z wywczasów letnich.

(x) **Zapis.** Zmarły w dniu 6 lutego w Grodzisku ks. Antoni Maciążkiewicz pozostawił legat na cele dobroczynne, wynoszący przeszło 84 tys. rb.

Z sumy tej 2 tys. przypadają na kościół parafialny w osadzie Aleksandrowie pod Łodzią, 2 tys. rb. na kościół w Mazewie powiatu łęczyckiego, zaś 2 tys. rb. w Grodzisku.

(—) **Nadestano.** Dla uczczenia pamięci zmarłego b. p. Pawła Hertza pozostała wdowa złożyła rubli 150 Zarządowi towarzystwa „Uczelnia“, którego zmarły był członkiem i założycielem.

Powyższa suma ma być podobno dołączona do ofiar już poprzednio złożonych celem zgromadzenia funduszu dla utworzenia przy Gimnazjum Polskiem stypendium imienia inżyniera Pawła Hertza, gorliwego pracownika na niwie szkolnictwa polskiego.

(h) **Z żałobnej karty.** W dniu dzisiejszym rozstała się z tym światem ś. p. Albertyna Hofman, żona znanego fabrykanta maszyn w Zgierz.

S. p. Albertyna Hofman od zarania pracy w fabryce meża była nie tylko mu towarzyszką życia, ale i współniczką w ciężkiej i znoonej pracy, w której tak się wybiła, że rząd w uznaniu zasług nadał jej honorowe obywatelstwo miasta Zgierza.

Spokój jej popiołom!

(a) **Wystawa drobiu.** Staraniem Towarzystwa zjednoczonych ziemianek odbędzie się przez cztery dni, to jest od dnia 13 do 16 listopada włącznie w Dolinie Szwajcarskiej w Warszawie 2-ga wystawa drobiu, gołębi i królików.

Po deklaracje należy się zgłosić do zarządu Towarzystwa, Warszawa, ul. Kopernika 14.

(x) **Ze sportu.** W najbliższą niedzielę i poniedziałek odbędzie się dwudniowy meeting sportowy, zorganizowany staraniem łódzkiego Klubu sportowego. W skład programu wchodzi zawody lekko-atletyczne oraz match footballowy między „Germanią“ z Wrocławia a łódzkim Klubem sportowym. W biegach, rzutach i skokach weźmie udział 6 przedstawicieli miejscowych klubów sportowych.

Drużyna wrocławska „Germania“ należy do

najlepszych drużyn Szlázka, a we Wrocławiu zdobyła dwukrotnie mistrzostwo. W skład jej wchodzi pierwszorzędni gracze i dlatego walka między Ł. K. S., który zdobył mistrzostwo Łodzi za rok ubiegły a biało-czerwonymi będzie stanowiła „clou“ jesiennego sezonu sportowego, tembardziej, że drużyna Ł. K. S. znajduje się obecnie w jaknajlepszym składzie.

Zawody lekko-atletyczne odbywać się będą w obydwie dni świąteczne od godz. 10 przed południem do 4-ej po południu.

Matche footballowe rozpoczynają się będą punktualnie o godz. 4-ej bez względu na pogodę.

(x) **Zabawa strzelnicza.** Chór sumowy przy kościele św. Anny urządza jutro w niedzielę w ogrodzie p. Belona, dawniej Szulca, przy ulicy Włodzkiej № 187, zabawę strzelniczą dla swoich członków i wprowadzonych gości. Początek o godz. 1 po poł.

Wrazie niepogody zabawa odbędzie się w następną niedzielę 14 b. m.

(x) **Z „Luny“.** Demonstrowany od kilku dni w „Lunie“ ogromny obraz p. t. „Ostatnie dni Pompei“ zasługuje na specjalne uwzględnienie nie tylko ze względu na historyczność, ale także na nadzwyczajne wprost wykonanie.

Trzeba naocześnie przekonać się, aby uwierzyć, do jakich niebywałych rezultatów doszła kinotechnika. Sceny z wybuchu Wezuwiusza, walki gladiatorów, igrzyska lwów i wspaniała gra aktorów składają się na widowisko nadzwyczaj zajmujące.

Nie dziw też, że teatr od kilku dni mimo kilkakrotnego demonstrowania, za każdym razem jest przepelniony.

(x) **Pogryziona przez konia.** Na zbiegu ulic Zgierskiej i Aleksandrowskiej 70-letnią kobietę, Walentynę Lechowską, przechodzącą przez ulicę pogryzł koń. Staruszka odniosła ciężką ranę piersi, tak że lekarz Pogotowia odwiózł ją w stanie ciężkim do szpitala Czerwonego Krzyża.

(x) **Odpust w Konstantynowie.** Z okazji odpustu, jaki przypada w poniedziałek w parafii konstantynowskiej z powodu święta Narodzenia N. M. P. odbędą się w tamtejszym kościele jutro o godzinie 4-ej po poł. nieszpory z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu.

W poniedziałek o godz. pół do 11-ej kazanie w języku niemieckim wygłosi ks. Jan Albrecht, proboszcz z Włodzowa, poczem o godzinie pół do 12-ej odbędzie się uroczysta suma, w czasie której kazanie w języku polskim wygłosi ks. prałat Wyřebowski, a na cmentarzu ks. Załuska, proboszcz z Retkini.

Uroczystości odpustowe zakończą się tegoż dnia nieszporami, jakie odprawione zostaną o godzinie 4-ej po południu.

(x) **75-letni jubileusz cechu.** W dniu jutrzejszym 7 b. m. konstantynowski cech tkaczy obchodzić będzie 75-letni jubileusz swego istnienia.

Z okazji tej w miejscowym kościele o godzinie 9-ej rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo, na które udadzą się członkowie cechu pochodem wraz z muzyką.

Po nabożeństwie w lokalu cechu przy Małym Rynku odbędzie się wspólna zabawa.

(x) **Z Chojen.** Jutro, w niedzielę, w lasku p. Zimmermana odbędzie się zabawa na korzyść ochronki „Gniazda“ w Chojnach. Urozmaicony program, jak również i sympatyczny cel zgromadzi niewątpliwie licznych mieszkańców Chojen.

(a) **Z sąsiedztwa.** W roku bieżącym w Nowych Chojnach otwarto przy ul. Trębackiej № 8 cztery szkoły elementarne, do których przyjętych będzie 240 dzieci, bez różnicy wyznania i pochodzenia. Przy zapisie wymagalne jest wnieście opłaty szkolnej po rb. 5 za dziecko, za cały rok szkolny.

Do obecnej chwili zapisano 115 dzieci, pozostaje więc wolnych miejsc jeszcze 125.

We wsi Julianów, przy ul. Mickiewicza № 12 otwarto trzy szkoły, przy ulicy Julianowskiej otwarto jedną szkołę. Do szkół tych będzie przyjętych również bez różnicy wyznania i pochodzenia 240 dzieci. Do obecnej chwili zapisano 60 dzieci, pozostaje jeszcze wolnych miejsc 180. Przy zapisie dziecka należy wnieść 3 ruble, a na Nowy Rok 2 ruble, jako resztę opłaty szkolnej.

We wsi Stare Chojny jest tylko jedna szkoła na 60 dzieci skompletowana. Zapisy do dalszych dwóch trwają w dalszym ciągu w kancelaryi gminnej od 10 rano do 7 wieczór.

Pożądane jest, aby robotnicy, korzystając z możliwości posyłania dzieci swych do otwartych świeżo szkół, śpieszyli się z ich zapisywaniem.

(x) **Jubileusz stowarzyszenia.** W dniu jutrzejszym 7 b. m. filia radogoskiego stowarzyszenia tkaczy zarobnych obchodzić będzie 5-letni jubileusz swego istnienia w sali stow. gimnastycznego przy ul. Aleksandrowskiej № 53.

Uroczystość rozpocznie się o godz. 2-ej po południu.

S Z T U K A.

(x) **Teatr Polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś uroczyste otwarcie sezonu zimowego oryginalną i wielce ciekawą sztuką Leopolda Staffa p. t. „Wawrzyny“, która cieszyła się nadzwyczajnym powodzeniem na scenach zakordonowych, — w Królestwie grana będzie po raz pierwszy w Łodzi.

Zainteresowanie duże. Powodzenie zapewnione.

Jutro w niedzielę o godzinie 3 po południu „Zemsta za mur graniczny“, nieśmiertelna komedia w 5 aktach Al. hr. Fredry; wieczorem arcywesoła farsa z francuskiego „Papa“.

W poniedziałek o godz. 3 po poł. „Wawrzyny“ — Staffa, wieczorem o godz. 8 min. 15 po raz drugi „Papa“.

(x) **Teatr Popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś po raz drugi arcywesoła 3-aktowa operetka Linkego, ciesząca się niebywałym powodzeniem w Warszawie p. t. „Gri-Gri“ z pp. Orwicz, St. Claire, Ottówną, Sawickim-Szczawińskim, A. Millerem, Grodnickim w rolach głównych, która na pierwszym przedstawieniu wzbudziła prawdziwy zachwyt publiczności i prasy.

W niedzielę o godz. 3 po południu po cenach niższych „Halka“ — Moniuszki z udziałem pp. Maryi Venedi w partyi Halki i Morawskiego — Jontka; wieczorem po raz trzeci „Gri-Gri“.

W poniedziałek o godz. 3 po poł. „Wróg kobiet“ operetka Eistera; wieczorem o godz. 8 min. 15 „Królowa miliardów“ operetka w 3-ach aktach Lehara.

Z WARSZAWY.

* Otwarcie wystawy.

Telefonują nam, że na wystawie „Królestwo mody“ wre ruch niezwykły, gdyż dziś o godzinie pół do 2-ej po poł. ma nastąpić otwarcie wystawy.

Tapicerzy kończą witraży i dekoracje. Na wystawie wiele rzeczy ciekawych i rzeczywiście pięknych.

Szczegółne zainteresowanie budzić będą kostymy historyczne teatrów rządowych. Wystawa będzie też bardzo urozmaicona i pełna atrakcyj. Już w dniu dzisiejszym na estradzie demonstrowane będą dwukrotnie „żywe modele“. Wieczorem o godz. 7-ej artyści baletu teatrów rządowych odtańczą poloneza, gawota i mazura układu p. Michała Kuleszy, nadto p. Janina Borska zapozna słuchaczy z repertuarem swych piosenek ze „Starego Miasta“, śpiewać też będzie tenor operetki warszawskiej p. Proniewicz.

Przez cały wieczór koncert orkiestry.

Dziesięć procent od biletów wejścia wystawa przeznaczyla na schronienie dla artystów im. Fredry.

* Aresztowanie szantażysty.

Policja warszawska aresztowała wczoraj na doniesienie policji moskiewskiej „bar. Korpfa“ pomocnika radcy prawnego na kolei warszawsko-wiedeńskiej.

Jak się okazało, „bar. Korpfa“ dobrze był znany policji moskiewskiej jako wszechświatowy szantażysta. Dla ułatwienia sobie swobody działania bardzo często zmieniał nazwisko, a zawsze wybierał szlacheckie.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że i obecne nazwisko jest przybrane.

Aresztowany wysłany zostanie do Moskwy.

*** Ohydna zbrodnia.**

W ustępie domu przy ul. Krochmalnej № 5 znaleziono wczoraj zwłoki 11-letniej Małki Cukierman, córki zamieszkałego w tymże domu szewca.

Jak śledztwo ustaliło, dziecko zostało najpierw zgwałcone, potem zaś uduszone. Twarz nieszczęśliwej ofiary nosi wiele śladów podrapań.

W sprawie tej wdrożono energiczne śledztwo.

Niepokój i bicie serca bywają często króć wywoływane przez zaparcie. Pół kieliszka od wina naturalnej Wody gorzkiej Franciszka Józefa, przyjmowane codziennie rano naczczo pobudza trwale proces przemiany materii, zapobiegając tym sposobem uderzeniom krwi do głowy. „Wodę Franciszka Józefa“, pisze znakomity wiedeński neurolog dr. von Krafft-Ebing, pacjenci znoszą dobrze; skutek następuje już po kilku godzinach. Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i składach wód mineralnych. 2123

TELEGRAMY.**Począta a konfiskaty prasowe.**

PETERSBURG, 5 września (wł.) Główne biuro pocztu w Petersburgu otrzymało rozporządzenie, aby nie ekspedowano dzienników dopóty, dopóki nie nadejdzie zawiadomienie komitetu prasowego, że dzienniki te nie uległy konfiskacie. W razie konfiskaty poczta ma wstrzymać wysyłkę dziennika.

Loterye nielegalne.

PETERSBURG, 5 września (wł.) Rada ministrów uchwaliła przesać do Dumy państwowej projekt prawa o ciężkiej odpowiedzialności za drukowanie ogłoszeń o loteryach nielegalnych oraz nielegalną sprzedaż biletów loteryjnych. Po pierwszym wykroczeniu przeciwko przepisom tego projektu wymierzane będą kary pieniężne, w razie zaś powtórnego wykroczenia — zamykane być mają wydawnictwa i kantory bankierskie.

Dymisy.

PETERSBURG, 5 września (wł.) Wiceminister spraw wewnętrznych, Dżunkowski, zaproponował naczelnikowi wydziału policji politycznej, Gerasimowowi, podanie się do dymisy.

Rokowania z Bułgarią.

KONSTANTYNOPOL, 5 września (wł.) Rządy angielski, austriacki i rosyjski upoważniły ambasadorów swoich w Konstantynopolu do popierania Bułgarii w obecnych rokowaniach z Turcją. Wielki wezyr oświadczył, że obecnie Turcja jest bardzo przyjaźnie usposobiona względem Bułgarii i że różnica między żądaniami Bułgarii i Turcji stanowi zaledwie 450 kilometrów ziemi. Spór ten będzie według opinii wielkiego wezyra szczęśliwie załatwiony.

Król grecki w Berlinie.

BERLIN, 5 września (wł.) Król Konstanty grecki przyjedzie jutro o godz. 8 rano do Berlina. Na dworcu kolejowym powita go cesarz Wilhelm, poczem monarchowie udadzą się samochodem na zamek poczdamski. Król grecki przybywa sam, a królowa grecka i księżęta złożą wizytę na dworze niemieckim nieco później. W niedzielę król grecki udaje się na Szląsk na manewry cesarskie.

Manewry niemieckie.

BERLIN, 5 września (wł.) Dzisiaj rano przybył do Berlina ks. Abruzzów. Przyjmowano go z honorami wojskowymi.

Księżę Abruzzów udaje się na Szląsk na manewry cesarskie armii niemieckiej.

W manewrach tych weźmie także udział nie tylko obecny włoski szef sztabu generalnego, Pollio, ale też szef sztabu generalnego Austrii, Konrad von Hoetzendorff.

Papież zdrowszy.

RZYM, 5 września (wł.) Wczoraj po raz pierwszy po swojej chorobie Papież przyjmował pielgrzymkę, złożoną z 6000 osób. Błogosławieństwa Papież udzielał z łoża Rafaela.

Minister Długosz.

KRAKÓW, 5 września (wł.) Minister dla

Galicyi Długosz wyjechał do Lwowa. Stanowisko jego jest zachwiane.

Lotnik.

BRUKSELA, 5 września (wł.) Lotnik niemiecki Friedrich, który dziś rano wzbił się w powietrze w Johannisthalu, przybył tu dzisiaj po południu. Po odpoczynku poleci do Francji.

Zniknięcie patriarchy.

WIEN, 5 września (wł.) Patriarcha serbski wyznania grecko-wschodniego z Karłowic (Kroacya), arcybiskup Lucyan Bogdanowicz zniknął w tajemniczy sposób z Gasteinu, gdzie bawił na kuracji.

Straszny czyn obłąkanego.

SZTUTGARDT, 5 września (wł.) W miejscowości Mülhuza nauczyciel Wagner z Degerlochu, podpalił w przystępie szału kilka zabudowań, gdy zaś mieszkańcy odkryli podpalacza i chcieli go ująć, zabił wystrzałami z rewolweru 8 włościan, 12 zaś poranił. Wreszcie zdołano szaleńca obezwładnić, przyczem tak go zbito, że niema prawie nadziei utrzymania go przy życiu. Jak się następnie okazało, przed podpaleniem zabudowań Wagner zamordował żonę swoją i czworo dzieci. Straszne to zjawisko wywołało wrażenie ogromne.

Wybuch na torpedowcu.

WIEN, 5 września (wł.) W porcie wojennym w Poli podczas prób z nowym torpedowcem nastąpił wybuch, przyczem 5 żołnierzy zostało poranionych.

Wizyta eskadry.

PARYŻ, 5 września (wł.) Dnia 19 b. m. przybywa do Brest eskadra rosyjska złożona z 13 okrętów.

Szpiegostwo.

PARYŻ, 5 września (wł.) W arsenale w Tulonie ujawniono dziś kradzież najnowszego modelu armaty. Zarządzone doraźne śledztwo wykryło wielką aferę szpiegowską na rzecz Niemiec.

Pożyczka chińska.

MUKDEN, 5 września (wł.) Duda podpisał umowę z bankiem koreańskim o pożyczkę miliona yenów, realizowanych po 95 za 100 na 8 procent z terminem trzyletnim.

Jako gwarancję dano akcje chińskiego towarowego nad Jalu.

Reakeya tryumfuje.

PEKIN, 5 września (P.) Otrzymali dymisy ministrowie; spraw zagranicznych, skarbu, sprawiedliwości, rolnictwa i komunikacji.

Kanał Panamski.

NOWY-JORK, 5 września (wł.) Rządy niemiecki, francuski, angielski, austriacki, hiszpański, grecki, duński, norweski i belgijski wystosowały do Stanów Zjednoczonych protest przeciw niższej o 5 proc. opłacie za przejazd przez kanał Panamski dla okrętów amerykańskich, niż dla okrętów innych państw.

Meksyk ustępuje.

NOWY-JORK, 5 września (wł.) Z Veracruz donoszą, że prezydent Meksyku, Huerta, wysłał do Waszyngtonu swego specjalnego delegata Samacóna, w celu prowadzenia rokowań z prezydentem Wilsonem i ministrem spraw zagranicznych Bryanem.

Rokowania dotyczą porozumienia między Meksykiem a Stanami Zjednoczonymi.

Z ostatniej chwili.**Komunikat Bułgarii.**

Berlin, 6 września (wł.) Tutejsze poselstwo bułgarskie ogłasza komunikat, w którym występuje ostro przeciwko Grecji i Serbii za ich zachowanie się wobec komisji międzynarodowej dla zbadania okrucieństw na Bałkanach i te dwa państwa czyni odpowiedzialnymi za wszystkie zyskany, jakie komisję spotkały.

Uregulowanie granicy.

Białogród, 6 września (wł.) Komisja serbsko-bułgarska dla uregulowania nowej granicy pomiędzy temi państwami ukończyła już swoją pracę.

Bułgaria godzi się.

Konstantynopol, 6 września (wł.) Generał

Sawow, szef delegacji bułgarskiej, oświadczył, że Bułgaria godzi się na pozostawienie fortyfikacji adryanopolskich, lecz pragnie wzamian otrzymać rekompensaty terytoryalne, a mianowicie Kirkilise.

Jeńcy bułgarscy.

Konstantynopol, 6 września (wł.) Nadszedł tu transport 169 jeńców bułgarskich, wziętych do niewoli przez ludność miasta Kuszikawa.

Masowa emigracja.

Białogród, 6 września (wł.) Ludność serbska opuszcza gromadnie południowe Węgry i osiedla się w krajach nowozdobitych, gdzie za bezcen nabywa ziemię.

Nowe poselstwa

Białogród, 6 września (wł.) W jesieni będą obsadzone poselstwa serbskie w Petersburgu i Londynie. W Valonie, Skutari i Durazzo będą utworzone konsulaty serbskie.

Wizyta eskadry rosyjskiej.

Paryż, 6 września (wł.) Dnia 19 września przybędzie do Brestu eskadra rosyjska, złożona z 4 pancerników, 14 krążowników i 4 wielkich torpedowców.

Kongres monistów.

Düsseldorf, 6 września (wł.) Dziś otwarty został VII z rzędu kongres monistów niemieckich.

Zamknięcie konferencji.

Haga, 6 września (wł.) Wczoraj zamknięto konferencję Unii parlamentarnej. Na wniosek polaka Soszkowskiego, przyjęto rezolucję, wzywającą wielkie mocarstwa do zajęcia się wyszukaniem sposobu celem zapobiegania nadużyciom prawa międzynarodowego.

Sensacyjne samobójstwo.

Berlin, 6 września (wł.) Wielką sensację budzi tu samobójstwo lekarza tureckiego Mahmuda Mohara beja, który wczoraj z nieznanych powodów odebrał sobie życie.

Krwawe starcie.

Madryt, 6 września (wł.) W Barcelonie doszło ponownie do krwawych starć. Policja zaatakowała tłum, a zwłaszcza pracowników handlowych, którzy w wielkiej ilości zebraли się w celach demonstracyjnych. W starciu zostało 40 osób z tłumiu i 2 policjantów ciężko rannych.

W obawie rewolucji.

Madryt, 6 września (wł.) Rząd hiszpański podwoił strażę i wogóle przedsięwziął energiczne środki ostrożności na granicy portugalskiej, gdyż otrzymał wiadomość, że monarchiści portugalscy, którzy w ostatnich czasach otrzymali z Hiszpanii olbrzymie zapasy broni i prochu, przygotowują rewolucję.

Skonfiskowane telegramy.

Paryż, 6 września (wł.) Agencja „Havasa“ donosi, że liczne telegramy wysłane z Oporto i innych miejscowości przez monarchistów portugalskich do eks-króla Manuela z okazji jego zaślubin, zostały skonfiskowane przez władze republikańskie.

OFIARY.

Na „Gniazdo“ Tow. opieki nad dziećmi. Doręczony bezimiennie p. J. (Główna nr. 62) koszyk owoców.

Na wpisy dla niezdolnych uczniów W. D. 10 rb.

Dla biednych staruszków Braszaków. Pawlak 1 rb. 50 kop.

2) Feliks Koneczny — „Dzieje Polski“, 2 tomy z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski; cena w oprawie 2 rb., broszurowane 1 rb. 50 kop., dla prenumeratorów — w oprawie 1 rb. 30 kop., broszurowane 1 rb.

W dniu dzisiejszym zasnęła w Bogu

ALBERTYNA HOFFMANN

2815

**dziedziczna obywatelka honorowa m. Zgierza,
żona fabrykanta maszyn, przeżywszy lat 59.**

Wyprowadzenie drogich nam zwłok z domu żałoby przy ulicy Zegrzańskiej na miejscowy cmentarz ewangelicki nastąpi w poniedziałek dnia 8 Września o g. 4 i pół po poł., na które zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych

w głębokim smutku pozostała rodzina.

Zgierz, 6 września 1913 roku.

5092

W piątek wieczorem o godzinie 9-ej zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach mój najukochańszy ojciec, nasz brat, teść i stryj

FRYDERYK RITTER

w wieku lat 67. Wyprowadzenie drogich nam zwłok nastąpi w poniedziałek o g. 1 po poł., z domu żałoby przy ulicy Widzewskiej № 26, na stary cmentarz ewangelicki, o czym zawiadamia

stroskana rodzina.

Z KRÓLESTWA.

Dom robotniczy. W Sosnowcu odbyła się onegdaj uroczystość założenia kamienia węgielnego pod budowę domu robotniczego, wznoszonego przy ul. Maryackiej na Pogoni, staraniem i kosztem polskiego związku zawodowego robotników przemysłu żelaznego. Na placu budowy zgromadziły się tysiączne rzesze robotników, oraz delegaci oddziałów związku i różnych stowarzyszeń robotniczych.

Budowa domu tego i to dwupiętrowego o jednej wielkiej sali ogólnej i kilkudziesięciu mniejszych, gdzie mieścić się będą czytelnie, bibliote-

ki, sala odczytowa, biura Związku, sklepy spółdzielcze, piekarnie, magazyny i t. d., kosztować będzie około 100,000 rb.

Śmierć pątnika od pioruna. We wtorek ubiegły, gdy kompania wyruszyła w drogę z Siewierza pod Bęcznem na odpust Narodzenia Matki Boskiej do Częstochowy, w odległości wiorsty od Siewierza, spotkała pątników ogromna burza, podczas której piorun zabił stojącego pod drzewem pątnika Majewskiego i niebezpiecznie ogłuszył i poparzył księdza, towarzyszącego tej pielgrzymce. Kompania, przerażona tym niezwykłym wypadkiem, wróciła z drogi, odkładając pielgrzymkę do zupełnego wyzdrowienia kapłana.

Z CESARSTWA.

Zawieszenie wydawnictwa. Gazeta „Russkaja Mołwa“, wydawana przez grono posłów należących do grupy postępowej w Dumie i kilku przemysłowców, przestała wychodzić. „Russkaja Mołwa“ wychodziła od 21 grudnia r. z. i wydała 247 numerów. Gazeta zapłaciła 25 razy po 500 rubli i tyleż miała procesów. Zawieszono ją z powodu braku funduszy na dalsze wychodzenie.

Konfiskata. Skonfiskowano w Petersburgu № 18 „Siewiernoj Prawdy“ i № 3 „Zywej Myśli“.

Zamknięcie stowarzyszenia. Zamknięcie petersburskiego Tow. pomocy dla wdów i sierot po wojskowych wywołało duże zdziwienie. Z kół wojskowych zapewniają, że zamknięcie wywołane zostało nieporządkami, wykrytymi podczas rewizji.

Kronika robotnicza. Jak oblicza „Dziennik pet.” w ciągu lipca (st. st.) podległo represyom za ruch robotniczy w Petersburgu 89 osób, 83 robotników i 6 studentów, aresztowano administracyjnie—22 osoby, wysłano ze stolicy—48 osób, aresztowano z rozporządzenia ochrony 19 osób, dokonano przeszło 60 rewizji, zabroniono 3 odczytów i zamknięto zebranie „metalowców”.

Z LITWY I RUSI.

Odroczenie zjazdu miejskiego. Zjazd przedstawicieli miast w sprawie podniesienia stanu finansów miejskich, wyznaczony na d. 23 — 30 września r. b. w Kijowie został odroczony do początku roku przyszł. Otwarcie zjazdu wyznaczono na dzień 28 stycznia, zjazd trwać ma dni dziesięć.

Niepokojące pogłoski. W Mińsku — jak donosi „Kurj. Lit.” — krążą pogłoski o spodziewanym w najbliższej przyszłości okólniku kuratora okręgu naukowego, w myśl którego nauka religii katolickiej, po dawnemu, t. j. dla każdej klasy osobno, ma się odbywać jedynie w tych szkołach, gdzie na ogół jest więcej niż 150 katolików; tam zaś, gdzie liczba ich tej cyfry nie sięga, uczniowie mają być podzieleni na grupy, po kilka klas razem. Jak mówią, poza politycznym celem ograniczenia wykładu nauki religii katolickiej chodzi tutaj i o oszczędność, ponieważ prefekt, mający tym sposobem mniej godzin tygodniowo, będzie mógł być i mniej płatny.

Z dzielnic polskich.

ZE LWOWA. Morderca przed sądem. Rozprawa przeciw uczniowi lwowskiego seminarium nauczycielskiego, rusinowi Eliaszowi Dżegale, mordercy ś. p. prof. Butkowskiego, odbędzie się przed lwowskim trybunałem przysięgłych dnia 15 b. m.

Obrony oskarżonego podjął się adwokat dr. Mironowicz. Wstęp na rozprawę będzie za biletami.

— Echa z morderstwa przeora. Ze Złoczowa donoszą do pism lwowskich, że przywieziono tam aresztowanego w Przemyślu dawnego służącego ks. Kossaka, przeora oo. Bazylianów.

Aresztował go agent lwowskiej policji, Przeszelski, na podstawie zeznań świadków. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że aresztowany służący jest faktycznie mordercą.

Wiadomości zamiejscowe.

Ostrzeżenie przed emigracją. Austriackie ministerium spraw wewnętrznych otrzymało poufną wiadomość, iż niemiecki inżynier, Wilhelm Brosenius, zawarł z rządem stanu Minas Geraes w Brazylii układ, na mocy którego ma dostarczyć 4,000 rodzin wychodźców europejskich, częściowo robotników rolnych, częścią fachowych robotników i rzemieślników. W tym celu przybył już do Europy, a agencja jego w Antwerpji rozpoczęła agitację.

Kolonie w stanie Minas Geraes są dla europejczyków bardzo niezdrowe, dlatego ministerium ostrzega wszystkich robotników, aby do wymienionych okolic bezwarunkowo nie wyjeżdżali. Ostrzeżenie to i u nas przydać się może, ponieważ i u nas zjawiają się zapewne agenci Broseniusa.

Powrócił 2771 Powrócił
Dr. L. PRYBULSKI
Południowa 2 Tel. 13-59.

Specjalność: Syphilis, choroby skórne, włosów (kosmetyka lekarska) weneryczne, moczościowe i niemocy płciowej. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata „606” i „914” (wśródzylne). Godziny przyjęć: od 8—1 i 4—9, dla pań od 5—6. Dla W. pań osobna poczekalnia.

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista **chorób uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska № 29.** Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 po poł., w niedzielę od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektryczno-świetlane. 2592

Na liczne żądanie Sz. Mieszkańców okolicy ulicy Dzielnej otworzyliśmy
Sklep 13-ty 2775
przy ulicy Dzielnej № 25.

Warszawskie Ziemiańskie Towarzystwo Mleczarskie.

Żywoty Świętych Polskich
oraz różne broszury treści religijnej poleca skład materiałów piśmiennych.
KSIĘGARNIA „PRZEGLĄDU KATOLICKIEGO”
ul. Św. Andrzeja № 3.

Dr. B. REJT

Średnia 5. Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne moczościowe i **kosmetyka lekarska.** Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzylne). Leczenie elektrycznością: **elektroliza** (usuwanie szpecących włosów) i **oświetlenie kanału** (uretroskopia). Godziny przyjęć: W czasie letniej miesiący tylko od 4-ej do 8-ej po południu, w niedzielę od 10-ej do 2-ej. Dla W. Pań: **osobna poczekalnia.** 1231

2) Feliks Koneczny — „**Dzieje Polski**”, 2 tomy z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski; cena w oprawie 2 rb., broszurowane 1 rb. 50 kop., dla prenumeratorów — w oprawie 1 rb. 30 kop., broszurowane 1 rb.

TOWARZYSTWO MIĘDZYNARODOWE SZKOŁ BERLITZA

THE BERLITZ SCHOOLS OF LANGUAGES
Towarzystwo anonimowe z kapitałem 7,200.000 fr.

W szkołach Berlitz

naucają od 30-tu lat.
350 szkół na całym świecie.

Lekcje oddzielne i w grupach rano, po południu i wiecz.
Lekcja próbna bezpłatnie.

Łódź, Nowy Rynek 2.

Warszawa, Bracka 13. Telefona № 10-63.

Jeżeli chcecie wyuczyć się obcego języka, nie znając go zupełnie; 2801
Jeżeli chcecie udoskonalić się w języku, mając niewielkie pojęcie o nim;
Jeżeli chcecie poznać literaturę języka, który znacie w zupełności — uczęszczajcie do

SZKOŁY BERLITZA

Począwszy od 1-go września codziennie będą tworzone nowe grupy. Języki wykładowe: francuski, angielski, niemiecki, polski i rosyjski. Zapisy przyjmuje się codziennie od 9 rano do 10 wieczorem.

2 magle w dobrym punkcie do 2 sprzedania. Wiadomość: ul. Wschodnia 70. 8175
2 magle do sprzedania ul. Zachodnia nr. 51. 8186
2 magle do sprzedania Południowa nr. 6. 8189-2-1
2 magle do sprzedania z powodu wyjazdu w dobrym stanie ul. Południowa 58 róg Nowo-Targowej i Południowej. 8197-2-1
3 duże pokoje, kuchnia, kąpiele, wygodny do wynajęcia. Wysoka 28. 7851-3s-2
3 pokoje z wygodami i kuchnią i 2 pokoje z kuchnią Karola nr. 26. 8053-2s-2
2-3 pokoje z kuchnią Lipowa nr. 33 8178-3-1
3000 rb. oddam na pierwszy numer hipoteki. Oferty w Rozwoju pod „3000”. 8153-1
1000 rb. potrzeba na 1 numer hipoteki na 9% pośrednictwo wykluczone „W. A. H.”. 8160-2-1

45000 rb. potrzeba zaraz na 1 numer po Towarzystwie zgłoszenia proszę adresować Łódź I filia pocztowa nr. 18 8203-2-1
Zagubione dokumenty.
Adam Styczyński zagubił paszport, wyd. z mag. Łódzkiego. 8095-3-2
Apolonia Wawrzyniak zagubiła paszport, wydany z gm. Rąbień pow. Łódzkiego, gub. Piotrkowskiej. 8142-3-1
Amalja Pfeifer zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabr. B-ci Derynga. 8124-1
Alma Hatwekier zagubiła kartę od paszportu, wyd. w fabr. Ramischa. 8141-1
Ewa Kowalska zagubiła kwit od paszportu, wydany z fabryki Gampego. 8133-1
Franciszek Palusiak zagubił paszport, wyd. z gm. Skarżyn pow. Tureckiego gub. Kaliskiej. 8096-3-3

Józef Małcki zagubił paszport, wyd. z gm. Borkowice pow. Końskiego gubernii Radomskiej oraz 3 świadectwa. 8035-3-3
Józef Witkowski zagubił paszport, wyd. z Woli-Swinięckiej Tureckiego pow. Kaliskiej gub. 8090-3-2
Karol Szpindel zagubił książeczkę legitymacyjną wyd. z mag. m. Łodzi. 8091-3-2
Wiktorja Zeleźkiewicz zagubiła paszport, wyd. z m. Zgierza. 8097-3-2
Zaginał paszport, wyd. z mag. Z miasta Łodzi na imię Adeli Kittlitz. 8088-3-2
Zaginał paszport, wyd. z mag. Z m. Łodzi na imię Balesława Graczyka. 8112-3-2
Zgubiłem kartę od paszportu, wyd. z fabr. Ferdynand Paula na imię Władysława Zielińskiego. 8135-1
Zaginęła karta od paszportu, i świadectwa na imię Wiktora Gusta wyd. z fabr. Teodora Tyca, świadectwo wyd. z fabr. Winkla Getnera. 8156-3-1

Zaginęło świadectwo stróżowskie na imię Tomasz Staryńskiego wyd. przez policmajstra. 8132-3-1
Zaginał paszport, na imię Ksawery Nowak wyd. z mag. m. Piotrkowa oraz dowód od kauceji z Warszawskiego Tow. Mleczarskiego. 8169-3-1
Zygmunt Domagański zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. B-ci Lange. 8145-1
Zaginał paszport, na imię Wawrzynca Walickiego wyd. z gm. Radunia pow. Opoczyńskiego gub. Radomskiej. 8115-3-2
Zaginał paszport, wyd. gminy Piątek pow. Łęczyckiego na imię Andrzeja Gałazka. 8027-3-3

Zakład Tapicersko-dekoracyjny Wł. Przeździeckiego
przyjmuje wszelkie obstalunki oraz posiada na składzie otomany leżanki itp. **Piotrkowska 103.** Potrzebni czeladzie zdolni. 2914
W końcu sierpnia r. b. zaginał mały piesek, wabi się „lrys” łapki ma na stopkach żółte, duży znak na brzuchu od ukąszenia. Podobno zablakał się do jednej z Pań jadącej koleją z Łodzi do Sieradza. Łaskawy posiadacz raczy odesłać za nagrodą rb. 3.— do p. Turlinśkiego konduktora, ul. Miłsza lub wprost do bufetu III kl. na stacji w Kaliszu. 3060

Dr. Józef Jokić
powrócił. 2803

DROBNE OGŁOSZENIA.

AAAAA Ekonomia firma chrześcijańska Łódź Piotrkowska nr. 175. Jedyne źródło najkorzystniejszego nabywania mebli nowych i używanych. Duży wybór kredensów, stołów, krzeseł, szaf, biur, bibliotek, otoman, luster, łóżek, bielizniarek i t. d. Kupować najlepiej tylko w ekonomii ul. Piotrkowska 175. 8185-10-1

AIAIAI! Kucharki z wykwińt-nem gotowaniem oraz dobre pokoje dostana bardzo korzystne miejsca w kantorze „Pomoc” Przejazd 14. 8040-3-3

AIAIAI! Pierwsza szkoła rękodzielnicza dla kobiet nagrodzona wielkim złotym medalem na wystawie rzemieślniczej w Łodzi A. Krowickiej i L. Jasińskiej, ul. Karola 16. Zapis uczeń codziennie od 3-6 pop. oprócz niedziel i świąt. Szkoła wydaje świadectwa z prawem szkół rękodzielniczych w Warszawie. 3603r-s

AIAIAI! Na godziny: profesorów, nauczycieli; angielski, francuski, niemiecki, freblanka, lektorki, poleca biuro Adamowiczowej ul. Piotrkowska 103. 2795-3wc-1

AIAIAI! Szkoła kroju i szycia kurs kroju wieczorowy 10 rubli wydaje patenty. Sprzedaż form papierowych i manekinów Piotrkowska 115. 8191-1

AAA Rutynowana nauczycielka freblanka poszukuje lekcji. Oferty w Rozwoju „Freblanka”. 7905-3cs-3

AAI Rutynowana nauczycielka rosyjanka (geografia historia). Oferty w Rozwoju pod 16. 8168-1

AI Poszukuję mieszkania, złozonego z 3 do 4 pokoi i kuchni w pobliżu ul. Przejazd Zgłoszenia pod „Z. W.” w adm. Rozwoju. 8044-6-3

A trament szkolny najlepiej kupić w głównym składzie Głińskiego ul. Mikołajewska nr. 34. 7915-10-6

A ngielską skórę i różne towary tokiowe najlepiej kupić w fabryce i tkackiego Związku Roboczego w Łodzi Zarzewska nr. 87. 7536-10sc-5

A otomany, leżanki, lustra, materace, szafy, bielizniarki, biurka, różne meble sprzedaje najtaniej ul. Rozwadowska 14 Korczak. 8051-2s-2

AI Potrzebny zaraz człowiek z wkładem gotówką paruset fachowość zbyteczna, warunki dobre. Piotrkowska 111 pralnia. 8140-1

AI Akuszerka masażystka udziela porad, przyjmuje chore biednym ustępstwo. Dyskretna zapewniona Piotrkowska 223-19. 7394-8ws-9

D o sprzedania rzeczy sklepowe tania zaraz Słowiańska 20.

D om do sprzedania o 4 mieszkania murowany przy fabryce na dobrych warunkach na 2200 Konstanydów ul. Karola nr. 301 F. Powalski. 8099-2-2

A Sprzedam zaraz bardzo tania szafy, otomany, biurko, bibliotekę, lustra, kredens, stół, krzesła, łóżka, materace, bielizniarkę lustrzaną, umywalnię, szafki nocne, szafkę kawalerską, lampy, obrazy, słupy, etażerkę, gramofon, maszyny, drobiazgi. Karola 8-10. 8184-10-1

A Meble natychmiastowo wyjeżdżając lokal odstąpię sprzedam zabezpiecz otomany, tremo, łóżka z materacami, umywalnie, z garniturem nocne szafki, kredens, stół, krzesła, szafy, garderobę lustrzaną, obrazy olejne. Spacerowa 37 m. 6. 8200-3-1

A Meble sprzedam tania byle zaraz zależy na czasie kredens z lustrami zagraniczny stół krzesła, garderobę z lustrem, łóżka z materacami, umywalnie nocne, stoliki, garnitur salonowy tremo, słupy, biurko, fotel, otomany, zegar, gramofon. Główna nr. 9 m. 14. 8199-3-1

A gent inkasent zdolny potrzebny do sprzedaży maszyn pensya i prowizja zastac od godz. 2-3 pp. Piotrkowska 307 m. 7. 8202-1

A Meble stołowe sypialnie. otomane, biurko, szafa, tremo, sprzedam okazynie Piotrkowska 120-35. 8196-1

C hłopiec z kilkoklasowym wykształceniem z przyzwoitej rodziny potrzebny na praktykę. Wiadomość ul. Piotrkowska 116 Romiszowski. 8180-1

D wa magle do sprzedania ul. Szkolna nr. 16. 8119-1

D o sprzedania filia piekarska Przejazd 59. 8159-1

D obry interes rzeźniczy z pełnym urządzeniem sprzedam tania byle zaraz. Wiadomość: stacya Karolew Raczynski. 8172-5-1

D om sprzedam zaraz z dużym placem i ogródkiem Ragogoszcz Polna 18. 8149-1

D om stary i plac tania do sprzedania Karolew. Wiadomość ul. Towarowa obok rzeźni, dom Stychbarta № 21, u stelmacha.

D o sprzedania zaraz 2 domy drewniane na rozbiórke, bardzo tania. Wiadomość: Rokicińska nr. 47 u A. Wagnera. 8039-5sp-2

D omowa nauczycielka (dyplom rosyjanka prawosławna) poszukuje lekcji w szkole lub prywatnych zna języki francuski i niemiecki. Oferty dla „M. M. № 25”. 7857-3cs-2

D la ludzi pracy wielka oszczędność! 5 lat można nosić ubranie z materiału „Skóra angielska”. Posiadamy gotowe spodnie ul. Piotrkowska 145 m. 34. 7904-5pcs-4

D om murowany o 10 mieszkańach do sprzedania w Rudzie Pabianickiej przy ul. Rudzkiej niedochodząc cegielni Bidermana nr. 385. Wiadomość u gospodarza Józef Gebek. 7955-3s-2

D omek do sprzedania drewniany z placem i ogrodzeniem zaraz cena 1200 rb. Wiadomość Piotrkowska nr. 16 stróż wskaze. 8176-2s-1

F urmani potrzebni Radwańska nr. 54. 8069-2*-2

F reblanka z patentem i praktyką ma 5 godzin wolnych. J. P. Długa 19 m. 2. 7937-3*-3

F ortepian Hoffera mało używany z powodu wyjazdu tania do sprzedania Targowa 99 m. 4.

H andlowiec branży restauracyjnej z dużą praktyką. Może złożyć kaucję. Oferty proszę składać pod „Feliks”. 8148

H andlowiec z dużą praktyką, specjalista w działach galanterii i futrzaniem, obeznany z Rosją i Kaukazem—pragnie dostać odpowiednie zajęcia. Może złożyć kaucję. Oferty pod „F. A. P.” 8147

H urtowy i detaliczny skład resztek na garnitury męskie, saki i palta, suknie, bluzki i kostiumy damskie. Edmund Wasilewski, Łódź, ul. Kątna 36. 2653-10ss-4

I nteligentnej współpracownicy, znającej gospodarstwo, z małym kapitałem poszukuję do pensjonatu. Oferty dla „Współniczek”. 8150-3*-1

J est do sprzedania samogrający instrument (Orkiestron) na dogodnych warunkach, nadający się do restauracji III-go rzędu lub mleczarni. Obejrzyć można: Zawadzka Nr. 11, Zakład Fryzjerski. 8136-3-1

K rawcowa poszukuje szycia w domu prywatnym. Oferty w „Rozwoju” F. P. 8100-3wc-1

K awalerskie pokoje tania Lipo-wa nr. 55. 8179-3-1

K rawiec damski chrześcijanin przyjmuje obstarunki i przerwóbki wykonywa starannie w Łodzi ul. Gubernatorska nr. 27 mieszka. 14. 8198-1

L ózka żelazne, naczynia kuchenne. Ceny najniższe na raty Mikołajewska 25. 8193-3wcl

M agiel do sprzedania. Przędzalniana 95. 7868-3s-2

M ahoniowe sypialnie najnowszych fasonów do sprzedania z powodu okoliczności bardzo tania u stolarza. Wiadomość ulica Rzgowska 53 skład win.

Magle nowe ulepszone do sprzedania po 50 rb. Tamże są szopy i stajnie do wynajęcia od 1 października, ul. Konstanyńska № 108. 8159

Maszyny 2 Singera bębnowe prawie nowe i maszyna za 16 rb. ul. Piotrkowska 103-5. 8165-5-1

M agiel do sprzedania na miejscu lub do zabrania ul. Staro-Zarzewska 51. 8190-1

M eble z kilku pokoiów wyprzedam bardzo tania razem lub częściowo z powodu wyjazdu ulica Zawadzka 38-1 z domu chrześcijańskiego. 8120-3sw-2

N auczycielka z praktyką poszukuje posady w szkole początkowej. Wiadomość: ulica Główna № 58, m. 14, II piętro.

N auczyciel domowy matematyki przyjmie posadę w szkole 2-klasowej niemieckiej, polski, rysunki Składowa 21 m. 14. 8068-2*-2

O biady higieniczne po 50 kop. Benedykta 10 m. 2 róg Wólczajńskiej. 8046-2s-2

O soba w średnim wieku z do-remi świadectwami poszukuje miejsca do samotnej osoby na wyjazd lub w miejscu znającą się na kuchni i gospodarstwie, zostać można od 4-ej do 7-ej w. Długa 19 stróż wskaze. 8154-1

O wocarnię w najlepszym punkcie sprzedam na dogodnych warunkach ul. Mikołajewska 91 m. 10. 8194-1

O kuwacze (anszleglerzy) na lepszą budowlaną robotę mogą się zgłosić Długa 162 u Rysz. Buhle. 8128-3*-1

O biady na świeżem maśle wydaje exobywatelka ziemiska Spacerowa 40 m. 12. 7034-10ss-9

O dz zaraz pokój z całodziennym utrzymaniem dla dwóch inteligentnych panów do wynajęcia. Staro-Zarzewska nr. 47 m. 7. 8086-3-2

P otrzebna prasowaczka Konstanyńska 53. 8065-3-3

P okój umeblowany z całodziennym utrzymaniem do wynajęcia. Dzielna nr. 40, m. 1.

P racownia gorsetów N. Kędzierzkiej teraz Piotrkowska 152. 6920-30-1

P otrzebni agenci-inkasenci ul. Aleksandrowska nr. 19 m. 50. 8122-2-2

P otrzebne panienki do kompletu, rysunki malarstwo. Promenada 40 m. 16 od 4-5. 8123

P otrzebne uczennice do pralni Soła nr. 9. 8151-1

P otrzebna prasowaczka i praczka Brzezińska 78. 8146-1

P rzyjmę na mieszkanie kawalerów ul. Przejazd nr. 53 m. 6. 8143-1

P otrzebny czeladnik lakierniczy Widzewska nr. 112. 8135-2-1

P rzyjmę dwóch kawalerów na mieszkanie ze stołowaniem ul. Aleksandrowska nr. 35B m. 7. 8134-1

P otrzebne 1600 rb. na pierwszy numer hypoteki na dom nowy o ośmiu mieszkańach. Oferty z Rozwoju „Pożyczka”. 8151-1

P otrzebna podręczna do szycia ul. Cegielniana nr. 87 m. 25 w podwórzu. 8126-1

P otrzebna jest chemiczarka do pralni na Cegielnianą nr. 42. 8165-1

P oszukuje miejsca do samotnego z dobrymi świadectwami Oferty w adm. Rozwoju pod lit. „L. G.”. 8167-2-1

P okój duży słoneczny ładnie umeblowany dla inteligentnego mężczyzny ul. Długa nr. 19 m. 7. 7947-2-1

P otrzebna zaraz dziewczyna lub kobieta umiejąca gotować do służby. Wiadomość w administr. „Rozwoju”.

P okój umeblowany elektrycznie oświetl. ze śniadaniem lub bez o d n a j m e przyzwoitemu chrześcijaninowi za niską cenę. Pasaż-Szulca nr. 16 m. 18 III piętro. 7961-5*-3

P okój frontowy z elekt. oświetleniem przy rodzinie do wynajęcia Przejazd 51 m. 10 III. 7956-2c-1

P rzyjmę panienkę do wspólnego pokoju solidna inteligentną za niewielką dopłatą i jest pokój do wynajęcia dla pań z całodziennym utrzymaniem Długa nr. 19 m. 2. 7959-5*-3

P iekarnię i sklep odstąpię ul. Przejazd 65. 7950-5cs-3

P okój dla kobiety może być z całodziennym utrzymaniem Piotrkowska 82 m. 18 od 10-5ej. 8063-3-2

P okój kawalerski zaraz do wynajęcia b. tania. Wiadomość Bar pod Wiechą ul. Dzielna 1. 8080-2-2

P otrzebny woźnica w wieku od 17 do 19 lat. Oferty składać w Rozwoju pod „Woźnica”. 8109-2-2

P otrzebna dziewczyna do dwójga dzieci Piotrkowska nr. 27 m. 18. 8116-2-2

P okój z kuchnią i wygodami do wynajęcia zaraz lub od 1-go października Konstanyńska nr. 98. 7892-3s-2

P otrzebna 5000 tysięcy rubli na pierwszy numer hypoteki dom wartości 10000 tysięcy rubli na dobry procent Oferty A. B. 7612-3s-5

P otrzebny inkasent do księgar- ni S. Fiszera Piotrkowska 48. 8173-1

P otrzebne uczennice do pracowni haftów i robót ręcznych Widzewska 109. 8174-5ws.1

P rośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne. Dawid Maków Widzewska 56. 8181-1

P otrzebny chłopiec podręczny do stolarza modelowego ul. Stowiańska nr. 8 I piętro. 8182

P otrzebna zaraz sklepowa do zakładu rzeźniczego Składowa nr. 24. 8185-3-1

P otrzebna uczennica do pralni Długa 71. 8187-1

P otrzebny stolarz meblowy zdolny na stałą robotę Zachodnia 51. 8195-2-1

R utynowana pianistka przyjmuje zaproszenia na bale, wieczorki i t. d. Pańska 15 m. 25 tamże lekcye. 7974-6wcs-3

S klep z mieszkaniem i pokój z oddzielnym wejściem od października do wynajęcia ul. Orla 16. 8008-3sw-2

Sprzedam 2 magle z powodu wyjazdu ul. Aleksandryjska nr. 25. 8152-1

Sklep kolonialny do sprzedania z powodu śmierci męża ul. Nawrot 81. 8096-2-2

Sklep do sprzedania kolonialno-dystrybucyjny ul. Nowa 36. 8092-3-2

Sklep kolonialny, duży, rogowy, dobrze prosperujący, sprzedam zaraz z powodu słabości żony. Wiadomość Rzgowska 5 w składzie wędlin litewskich. 7994-3-3

Sklep korzenny dobrze prosperujący do sprzedania z powodu wyjazdu Nowo-Zarzewska 27. 8067-3-5

Sklep spożywczo-dystrybucyjny, dobrze prosperujący pomie- dzy fabrykami zaraz do sprzedania z powodu wyjazdu Piotrkowska 223. 8045-3-3

Sklep spożywczo-dystrybucyjny sprzedam przy fabryce z powodu wyjazdu Przejazd nr. 33. 8042-5*-2

Sklep z pokojem do wynajęcia od 1 października Rozwadowska 16. 8055-3sc-2

Sprzedam dom murowany o 4 mieszkaniach cały lub połowę domu bardzo tania. Wiadomość na Chachule niedaleko niemieckiego cmentarza u Jana Stelżyńskiego nr. 21. 7959-3cs-3

Sprzedam piękne urządzenie sklepowe Staro-Zarzewska nr. 65 m. 15. 7999-3cs-5

Sprzedam owocarnię z powodu wyjazdu ul. Widzewska 103. 8003-5cs-3

Sklep do sprzedania z powodu zmiany interesu byle zaraz przy rogu Główniej i Widzewskiej nr. 153. 8144-1

Skradziono psa rasy sw. Bernarda, białego z żółtymi łatami; wabi się „Barry”. Kto wie gdzie pies się znajduje, proszę donieść Koryckiemu Wodny-Rynek 9. 8129-2-1

Sklep do sprzedania niedrogi ul. i budka do sprzedaży węgla ul. Częstochowska nr. 2. 8162-2-1

Sklep mały tania do sprzedania Rozwadowska 4. 8165-1

Sklep kolonialny i mieszkanie do wynajęcia od 1-go stycznia na ul. Ogrodowej nr. 30. Wiadomość u gospodarza m. 2. 8164-1

Skład pianin Chodkowskiego Mikołajewska 25. Ceny najniższe na raty. 8192-2s-1

Stangret, palacz-słusarz potrzebny, długoletnie świadectwa Nowa 5 (róg Przejazd). 8201

Sprzedam urządzenie sklepowe bardzo tania ul. Nowo-Zarzewska nr. 51. 8177-1

Skradziono 2 krowy jedna siwa, siwa druga czarna w łaty białe na czole kobyli wiadomości gdzie się znajduje zawiadomi droźnika kolei Kaliskiej Szosa Aleksandrowska nr. 91 Michał Grzeleczak. 8161-2-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania Grabowa 25. 8171-1

Tania sprzedam dwa łózka dębowe z materacami mało używane ul. Andrzeja nr. 51 m. 1 u tapicera. 8125-2-1

Tania do wydzierżawienia piekarnia ze sklepem i dwa pokoje od 1 października. Wiadomość Radogoszcz Dębowa 13. 8051-3-3

Udzielim lekcji i przysposabiam do 4-ch klas w godzinach wieczorowych. 7698-3cs-3

Wożek bujany, dziecinny, mało używany do sprzedania zaraz. Wiadomość Benedykta nr. 8 m. 5. 8118-2-2

Zakład tapicersko-meblowy Za- leśny i Derejski, Łódź, ulica Dzielna 29. Wyprzedaje kanapy, sofy, łóżko, otomany, kozetki, fotele, meble gabinetowe, szafy rozbierane i t. p. przyjmuje obstarunki tapicerskie i stolarskie oraz zamówienia na dekoracje. 8127-9wcs-1

Z powodu choroby sklepik do sprzedania, ulica Zielona № 11. Bałaty. 8158-3-1

Zgubiłam 4 sierpnia na Nowym Rynku przed poł. rb. 25 uprząszam znalazcę o łaskawe odniesienie za wynagrodzeniem Len-cewska Helenów. 8138-2-1

Zaraz tania do sprzedania za- kład fryzjerski ul. Rokicińska nr. 8. 7696-3cs-3

Zaginął piesek, biały pinczerek odprowadzić za nagrodą Promenada 13 N. Babad. 8071-5-2

Zęby sztuczne złoto, platyna, kupuje placę dobrze Franciszkańska 40 Furmański. 8188

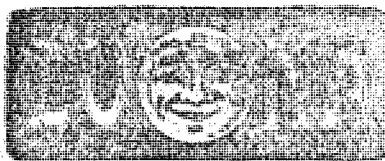
Z-klasowa szkoła prywatna Wacława Maciejewskiego przy ul. Łagiewnickiej nr. 29 (Rynek Bałucki), dostępna dla najmniejszej zamożnych, przyjmuje do nauki dzieci, które ukończyły szkoły początkowe jednoklasowe, jak również i takie, które nie zaczęły się jeszcze uczyć. Zapisy przyjmuje się codziennie. 8101-2-2

Z magle do sprzedania Benedykta 34-11. 8033-5-3

Z magle do sprzedania w do- brym punkcie Kamienna nr. 5.

Z magle do sprzedania w do- brym punkcie wiad. Rzgow- ska nr. 15. 8170-1

Z pokoje z kuchnią z wygodami do wynajęcia zaraz lub od 1-go października ul. Juljusza nr. 15. 8079-4ss-1

Dziś, jutro i w poniedziałek
arcydzieło sztuki kinematograficznej!

„OSTATNIE DNI POMPEI”

Olbrzymia tragedia podług znanej powieści EDWARDA BULWERA, w 7-iu częściach, (2500 metrów). Wykonanie firmy „Ambrozio” w Torino. Udział bierze 30,000 osób. Walka gladiatorów. Lwy. Wybuch Wozuwiusza. Koniec Pompei, 2809

Początek przedstawień: dziś o godz. 4, 6, 8 i 10-ej w., jutro i pojutrze o g. 2, 4, 6, 8 i 10 wiecz. Ceny miejsc od 50 kop. Pierwsze przedstawienie po cenach zwyczajnych. Orkiestra symfon., składająca się z 15 osób.

Jerzego Lemana Szkoła Rysunków Malarstwa i Rzeźby

PIOTRKOWSKA Nr. 120.

Przy szkole jest osobny oddział dla dzieci i osobny oddział z nauką rysunku fachowego. 3052

Dom. Jagodnica-Złotna

pod Łodzią.

3050

wydzierżawia ogrody owocowe i warzywne.
Wiadomość we dworze.

Kolega

posiada wspaniale zrobiony uniform, zapewne wykonany w pracowni ubiorów uczniowskich i wojskowych

Sz. Wekslera

Piotrkowska № 22.

— Zgadłeś — kolego, udaj się pod wskazany adres, a zapewniam cię, iż uniform twój oraz szynel zrobione będą podług najnowszego fasonu i z najlepszych towarów, pierwszorzędnych fabryk, ogromny wybór, których zawsze znajdziesz na składzie.

Swarany zarobku 50 rubli miesięcznie
Osoby zasług. na zaufanie znajdują na cały rok przez nas zagwar. zarobek, pracując u siebie w domu. Fachowe wykaz. zbyteczne. Robotę zrobioną nabywamy. Prospekt na żąd. po otrzymaniu 7 k. marki Tow. masz. do trykot. Thomas H. Whittick-Kunau i S-ka, Petersburg, Newski 4042. 314. 2626

Ból głowy i Migrenę

z kogutem

marka fabryk.

natychmiast usuwa „Migreno-Nervosin” bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Są już falsyfikaty! Więc żądać w aptekach i składach aptecznych proszków wyrabianych tylko w Ploczku i z podpisem wynalazcy A. Gąseckiego na każdym. Proszek 10 kop. 417

Polecamy pracownię sukien,
kostiumów i okryć damskich.

Przejazd 48, (II-ie piętro) „Stanisławy”
Żurnale paryskie i wiedeńskie.

Zakład krawiecki Juliana Kozłowskiego

przeniesiony

na ulicę Piotrkowską 133

dawniej A. Grubka.

WARSZAWA.

Pensjonat dla przyjezdnych i stałych gości „Zachęta”, Heleny Kuczalskiej. Wygodnie, spokojnie, niedrogo. Nowogrodzka 6a gdzie zakład gimnastyczny i masażu. 2677

INKASSO 2607

na Królestwo Polskie i Rosję załatwia i na drodze sądowej z całą znajomością szybko i sumiennie D. Neuhaus, Łódź, Piotrkowska 92 m. 9. Codziennie zastać można od g. 9 do 10 rano i od 2 do 4 po poł.

Remiza „BRISTOL”

Wynajem Karet

A. NEUMANN

ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53

Odciski

brodawki, zgrubiałą skórę usuwa najskuteczniej znane i nagrodzone Wielkim Złotym Medalem w Paryżu

ARAGO

ST. GÓRSKIEGO w Warszawie Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop. Żądać wszędzie. Wystrzegać się naśladownictw. Zwracać uwagę na markę Gladyator. 1827

Zdolni ślusarze

(brygadyści) na robotę giętą i lepszą budowlaną mogą się zgłosić w Rysz. Buhlego, Długa № 182. 3026

Do wynajęcia

2 pokoje z kuchnią, pokój z kuchnią i pojedyncze, Szosa Pabianicka 34. 3020

Szczepan Sieja

b. prof. Sem. Duchownych w Ploczku i Saratowie, po dopełnieniu studiów w królewskiej Akademii muzycznej w Monachium kierownik opery, zamieszkał w Łodzi. Udziela lekcji gry fortepianowej, kontrapunktu, harmonii, zasad, oraz uczy partyt operowo-solowych, Piotrkowska 271 m. 16. 2746

OGŁOSZENIE.

3010

Zarząd III-go Łódzkiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego.

przy ul. Konstytucyjnej № 53.

Zawiadamia niniejszem wszystkich członków i osoby interesowane, iż biuro kasy czynne jest codziennie od 10-ej rano do 3 po południu, prócz tego we wtorki, czwartki i soboty od godziny 6 do 8 wieczorem.

Wysokość wydawanych pożyczek 450 rb.

Towarzystwo przyjmuje wkłady, za które płaci:

Na każde żądanie	• • 4%
Za 3 miesięcznym wymówieniem	• • 4 1/2%
Za 6	• • 5%
Za rocznym wymówieniem	• • 6%

Helenów. W poniedziałek 8 b. m. Helenów.

Ostatni koncert symfonicznej orkiestry Karola i St. Namysłowskich

Początek o godz. 5-ej po południu. — — — Wejście 25 i 10 kop.

Wrazie niepogody koncert odbędzie się w sali.

Letni kinematograf wejście 15 i 10 kop. 2799

Na sezon powakacyjny poleca: tornistry, teczki, paski i t. d.

Zakład Rymarski S. Skarżyńskiego

ulica Piotrkowska № 162 róg Główniej.

Ceny przystępne.

3058

Ceny przystępne.

Masło fałszowane jest szkodliwe dla zdrowia!

Masło naturalne jest pożywne i pobudza czynności trawienia!

WSZYSTKIE ZWIĄZKOWE MLECZARNIE

Warszawskiego Ziemiańskiego Towarzystwa Mleczarskiego są pod stałą kontrolą instruktorów Centralnego Towarzystwa Rolniczego.

Masło, pochodzące z tych Mleczarni, daje zupełną gwarancję czystości produktu.

KAŻDY DBAJĄCY O SWE ZDROWIE powinien zaopatrywać się w **MASŁO** w sklepach Towarzystwa, lub też u pp. kupców, w etykiecie: „Warszawskie Ziemiańskie T-wo Mleczarskie“.

CENTRALA Towarzystwa w Warszawie — 11 sklepów detalicznych.

W Sosnowcu 10 sklepów, w Będzinie I, Dąbrowie I, Częstochowie I.

W Łodzi 13 sklepów.

W Tomaszowie—1.

2888

W Pabianicach—1.

Gruntownie przysposabia chłopców i dziewczynki do wszystkich średnich zakładów naukowych.

Szkoła Koadunkacyjna Maryi Chojańskiej

obecnie ul. Konstancyńska № 38.

Egzaminy 28-go sierpnia. Rok szkolny 1-go września. Przy szkole **Zakład Freblowski** z zastosowaniem wymagań higieny. Spiew. Tańce. Gimnastyka rytmiczna. Pogadanki. **Kursy dla Freblanek.** Zapis codziennie od godz. 10 do 6 wieczorem. 3014

MAGAZYN KAPELUSZY DAMSKICH i GALANTERYI

Florentyny Chlebowskiej

ul. Zielona № 33, (Zielony Rynek)

ma zaszczyt polecić Szanownej swojej Klienteli duży wybór galanterii damskiej i męskiej po cenach bardzo niżonych. Poleca również kapelusze damskie tanie i gustowne, także żałobne kapelusze na składzie. 3353

Nowo utworzony skład wędlin

z salą do spożywania gorących wyrobów na miejscu, poleca się uwadze Sz. publiczności.

Z poważaniem **JAN KIJAK,**

Piotrkowska 71, vis aviz (Pasażu Meyera). 471

Skład masła, kefiru i produktów wiejskich

B. Patzerowej

Łódź, Mikołajewska 31. Tel. 24—10.

AGATOL proszek 20 i 35 k. pasta 20 k.

St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. **eliksir 30 i 50 k.** Odnaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bólu, daje im zdrowy i biały wygląd. **Zadać wszędzie!** 2407—44

Skład win

M. D. OKOJEWY

Dzielną № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie

ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. **Wino żołądkowe № 7** w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWY, Dzielną № 11. **OLIWA** do lampek 20 kop. funt. **KNOTKI** bezpłatnie.

STOŁOWY OCET № 2

zadać wszędzie. Zwracać uwagę na firmę:

Władysław Suwalski,

2586

Wólczańska 79.

STOŁOWY OCET № 2

Pfaffendorf. Restauracya A. Brauna Pfaffendorf.

W niedzielę, d. 7 września r. b.

Wieczór tańczący

od godz. 6-ej wieczór do 2-ej w nocy.

W poniedziałek, d. 8 września b. r.

KONCERT w OGRODZIE

Orkiestry Scheiblerowskiej od godziny 4-ej i pół do 11-ej wieczorem. **Wrazie niepogody tańce.** 2797

Do Gimnazjum Polskiego Towarzystwa „Uczelnia“

Nowo-Cegielniana 9. Nowo-Cegielniana 9.

Kandydaci przylmowani będą w dalszym ciągu do klasy wstępnej i podwstępnej. Do klasy podwstępnej bez egzaminu. 2785

Józef Jankiewicz

Łódź, Konstancyńska № 86.

Zakład rzeźbiarsko-sztukatorski

POLECA

do wykonywania wszelkich prac w zakres sztukatorstwa wchodzących: ciągnięcia w gipsie, tynku, szarym i białym cemencie, jako też gładzenie (szpachlowanie) ścian i sufitów w gipsie, białym i szarym cemencie. Wszelkie gładzenie filcowym tynkiem.

Specyalność: wykonywanie nowego i reparacje starego marmuru sztucznego, artystyczne wykonywanie prac kościelnych, jako to: ołtarzy i t. p., pałaców i wszelkich robót w zakres sztucznego marmuru wchodzących.

Wykonał roboty w teatrze „Scala“, w teatrze Polskim, dom W-go Lubińskiego, dom „Betania“, Czechy, Piotrkowska nr. 275. 939

3 morgi ogrodu

12-letnie drzewa owocowe najlepsze odmiany, podzielony na duże place, do sprzedania w całości albo na place. Nadaje się na letniska, 2 wiorsty od Pabianic, przy tramwaju. Wiadomość na miejscu u J. Jerleckiego, Warszawska nr. 777. 3046-3-1

Najtaniej odśwież, mebli i wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące przyjmuje zakład stolarski, Miłsza 27, oraz posiada gotowe sypialnie mahońowe własnej roboty, artystyczne wykończenie; duży wybór stolików salonowych i do kwiatów. 3028

WINCENTY ALEKSANDER Powiadowski

nauczyciel muzyki (spec. fort.) powrócił z letnich wyczasów. **Piotrkowska 153 m. 6.**

LEKCYI MUZYKI

Udzielam gruntownie, sumiennie i niedrogo, dzieciom początkującym ułatwiam najnowszą metodą. **Druga 143 m. 10 — 11, od 9 rano do 2 pp.** 3042

Do sklepu perfumeryjno-galanteryjnego potrzebna **SKLEPOWA**

mówiąca płynnie ko nie miecku. Pierwszeństwo z niewielką kaucją. Wiadomość u Edm. Szmitta, **DŁUGA Nr. 1.** 3018

Przeciw kokułszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płuc, wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy. „**Kosulin**“ aptekarza J. Saskiego, w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakoniu 1 rb. **Zadać wszędzie.** — W Łodzi u Spiessa 1569—1

SPRZEDAM DOM-WILLE

6 pokoiów, kuchnia, przedpokój, sieni, zabudowania gospodarcze, wszystko nowe, murowane, ogród spacerowo-ogrodowy i warzywny, razem dwie morgi ziemi w ładnej miejscowości w Sieradzu, kolej kaliska. Właściciel **Lucyan Pawłowski.** 3032

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145. Ogólnie znana lecznica zębów lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparacje sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

PRZECIWIW PIEGOM Krem ks. Kneippa

Aptekarza I. Hartmana

radikalnie usuwa piegi, opaleniznę, wszelkie plamy, przyszcze, wagi, czerwoność skóry, a także wygładza zmarszczki. Żądać w aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Wystrzegać się falsyfikatów, prawdziwy tylko w stołkach, z wypalonym napisem: **Krem Kneippa**, apteka J. Hartmana № 1359, hurtowa sprzedaż: apteka w Łodzi, Młynarska № 15.

PIERWSZA LECZNICA lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych

Piotrkowska 45 (róg Zielonej) telef. 30-13.

Wewnętrzne i nerwowe dr. Szwarzwasser od 10—11 i od 4 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$, po południu codziennie.
Choroby skórne i weneryczne dr. L. Prybulski niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$, sobota, poniedziałek, środa od 8—9 wieczorem.
Choroby chirurgiczne dr. M. Kantor od 2—3 i od 7—8 w. codz.
Choroby kobiece dr. M. Papierny od 3—4 codziennie.
Choroby oczu dr. B. Donchin od 9—10 rano codziennie.
Choroby nosa, uszu i gardła dr. C. Blum. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. Piątek, sobota, niedziela od 9—10 rano.
Choroby dzieci, miejsce porad dla matek dr. Lipszyc codz. od 1—2.
Analiza krwi, wydzielin, moczu. Szczepienie ospy od 1—2 po południu. Badanie mamek.
— Porada dla niezamożnych 50 kop. —

Zjednoczone fabryki Wyrobów Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850
Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Kinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Murki.

Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1.500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca № 3,
Telefon 547. 129

Dr. Tadeusz Brabander

przeprowadził się. Piotrkowska 109, telefon 11-14.

Akuszerya, choroby kobiet i kobiecych narządów moczowych
Oświetlanie kobiecego pęcherza.
Przyjmuje od 9 do 11 rano i od 4 do 7 po poł. 2676

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych
ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9—12 i 5—8, panie 4—5. 1801

Dr. SONNENBERG

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne.
Przeprowadził się: mieszka obecnie przy ulicy Zielonej № 8.
Od 11-1 i 5-7 $\frac{1}{2}$.

Dr. Fr. LUKASIEWICZ

Zarzewaka 36, (róg Sosnowej). Choroby wewnętrzne (sp. żołądkowe i dziecięce). Przyjmuje od 8—11 r. i od 4—7 pop.

Dr. K. Brzozowski

powrócił. 2990

Z powodu wyjazdu sprzedam

Dr. S. SZNITTKIND

przeprowadził się na Srednią 3
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc). 1117
Przyjmuje od godziny 8 $\frac{1}{2}$ do 11 i od 4 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 5 $\frac{1}{2}$

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120.
Przyjmuje zchorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 10—11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-10. 253

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13
Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe.
Przyjmuje: od 9 $\frac{1}{2}$ do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9 $\frac{1}{2}$ do 12-ej. Telef. 26—26. 507-r

Dr. med. S. Aronson

były asystent klinik berlińskich.
Piotrkowska 120. Tel. 31-82.
Akuszerya i choroby kobiece.
Przyjmuje od 9—11-ej i od 5—7-ej w.
W niedziele od 10—12. 1437

Dr. Leon Szayerowicz

powrócił

Rozwadowska № 4. Tel. 10-66
Akuszerya i choroby kobiece.
przyjmuje od 4—7 po poł. w niedziele od 10—12 przed południem. 2584

Dr. M. PAPIERNY

akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator Warszaw. Uniwers. kliniki akusz., przyjmuje od 10—11 rano i od 4 $\frac{1}{2}$ —6 $\frac{1}{2}$, po poł. Południowa 25, telefon 16-85. 2735

Dr. med. Szwarzwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszki i przemienny materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielin krwi w laboratorium własnym. Od 11—1 rano i od 5—7 $\frac{1}{2}$, po południu. 18

Dr. ZOFIA GARLICKA

powróciła.

Krótką 6a. 2729

Dr. H. RUEGER

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne. Od godz. 4—6 po poł. 2095

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 18.
Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-80.

Dr. LITMANOWICZ

Krótką 12.

Choroby nerek, pęcherza, cewki i t. p.
Przyjmuje do 10 rano i od 4—8. Telefon 18-61. 3011

Dr. med. Zand-Tenenbaumowa

Piotrkowska 145, tel. 24-16.

Akuszerya, choroby kobiece i narządów moczowych
(cystoskopia i ureteroskopia).
Przyjmuje od 8-ej do 6-ej. 1714

Przejazd № 8.

(starszy) Telef. 17-14

Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro.
Przyjmuje od 9 $\frac{1}{2}$ —12 i od 6—8 w.

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił.

UL. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
Przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 po poł.
№ telefonu 21—19. 2597

Dr. Henryk Goldberg

Lekarz naczelny szpitala S-go Aleksandra

wyjechał.

Wraca 25 września. 2964

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi
Piotrkowska № 120.
Telefon 32-33.
Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6 $\frac{1}{2}$, p. p. w niedziele i święta od 10—11 rano. 3447

Dr. W. Dutkiewicz

Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych.
Ul. Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
9—12 i 5—8, panie 4—5.

Lekarz-Dentysta

PIOTR WŁODARSKI

Piotrkowska 113, przyjmuje od 9—1 i od 3—7 i pół w. 2984

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10.

b. asystent kliniki berlińskiej. Specjalista chorób: wenerycznych, skórnych, włosów, niemoocy płciowej
Przy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606” — „914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia.
Badanie krwi przy syfilisie.
Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8.
Dla pan od 4-ej do 5-ej.

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. Piotrkowską 87. Choroby wewnętrzne, płuc i serca. Przyjmuje od 8—9 rano i od 5—7 po południu
Telefonu № 8-10. 2554

Dr. Jan Cadorski

Akuszerya, choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł ul. Cegielniana 9 m. 4. 3326

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6 pół, po poł. w niedziele i święta: tylko rano od 8—10

Dr. med. Leyberg

Gł. skóry, weneryczno moczopłc. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8. Dla pan 5-6. Poczekalnia oddzielna. W niedziele od 8—1-ej.
Krótką 5, telef. 26-50. 1837

Dr. Zygmunt Ługowski

Konstantynowska 31.

Choroby wewnętrzne i kobiece.
Przyjmuje do 9-ej rano i od 2—5 po południu. 2519

Dr. med. Bolesław Koz

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62
choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł

Dr. G. Rotszpan

Dzielna 34, telefon 10-72.

Powrócił. 3024

Dr. BOGUSZAWSKI

b. ordynator szpitala św. Ducha w Warszawie. Choroby kobiece. Godziny przyjęć od 4—6. 2767
Przejazd Nr 30

OGŁOSZENIE

Zarząd Księstwa Łowickiego

ogłasza, że w dniu 24 września (7 października) 1913 r., począwszy o godz. 10 zrana odbywać się będzie w Zarządzie Księstwa w **Skierniewicach** ustna i przez pośrednictwo zapieczętowanych deklaracji licytacja na sdrzedaż drzewa w leśnictwach: Skierniewice, Lubochnia i Radzice, a mianowicie:

W leśnictwie Skierniewice:

1) W obrębie Gilówka	cięcie Nr. 15, przestrzeni 0,98 dzies.,	277 szt. od sumy 1,092 rb.	81 k.
2) " " Dąbrowa	remanent cięć Nr. Nr. 4 i 5	42 " " " 645	48 "
3) " " " "	cięcie Nr. 7, przestrzeni 1,01	229 " " " 1,917	39 "
4) " " " "	Nr. 8, " 1,01	238 " " " 2,914	80 "
5) " " Rzepki	Nr. 12, " 1,19	365 " " " 3,059	66 "

W leśnictwie Lubochnia:

6) W obrębie Sarnia-Góra, część cięcia Nr. 8, przestrz. 7,10 dzies.,	3,559 szt. od sumy 11,862 rb.	66 k.
7) " " Czołna, cięcie Nr. 7, 9,11	3,048 " " " 10,648	01 "
8) " " Szczurek, starodrzew w cięciu Nr. 9, na prz. 6,24	495 " " " 1,044	76 "
9) " " Gacona, cięcie Nr. 7, przestrz. 4,65	1,760 " " " 9,188	67 "

W leśnictwie Radzice:

10) W obrębie Zarzęcin, cięcie Nr. 8, przestrzeni 1,50 dzies.,	817 szt. od sumy 1,747 rb.	98 k.
11) " " " " cięcie Nr. 8 (drzew olszow.)	0,56 " " " 258	61 "
12) " " Bugaj, cięcie Nr. 7	7,32 " " " 3,195	47 "
13) " " Tresta, " Nr. 7	5,01 " " " 2,420	35 "
14) " " Cieblowice, " Nr. 6	4,57 " " " 1,510	11 "
15) " " Zielona, " Nr. 6	6,46 " " " 2,437	85 "
16) " " Getzów, " Nr. 8	8,49 " " " 2,492	50 "
17) " " Bakowiec, " Nr. 7	1,00 " " " 187	98 "
18) " " Słowa, " Nr. 7	1,15 " " " 290	62 "
19) " " Brudzewice, " Nr. 8	8,25 " " " 2,902	77 "
20) " " Poświętne, " Nr. 15	3,70 " " " 951	14 "
21) " " Sieczka, " Nr. 8	15,56 " " " 4,602	85 "
22) " " Błogie, " Nr. 8	10,65 " " " 2,972	34 "
23) " " Sługocice (drz. olszow.) w III okr., przestrz. 5,08 dz.	1,599 " " " 1,505	15 "
24) " " " " " IV " " " 4,33	1,928 " " " 3,055	07 "
25) " " " " " V " " " 6,35	2,496 " " " 3,280	89 "
26) " " " " " VI " " " 4,54	2,694 " " " 2,656	70 "

Warunki licytacyjne przejrane być mogą w Zarządzie Księstwa. Drzewo obejrzed można na gruncie, które służba leśna wskaże. 2575

VII kl. Szkoła Polska
ST. RAJSKIEJ

Dzielna 11. 2529

Zapis uczenie do klas wstępnych i 7 normalnych od 25 sierpnia między 10—2. Egzami-ny 1-go i 2-go. Lekcje 3-go września.

Szkoła prywatna W. Szulca

ulica Mikołajewska № 83 (Ewangelicka 18).

Lekcje rozpoczynają się 20-go sierpnia n. st. Zapis uczniów odbywa się codziennie od godz. 9 do 6. 2646

Marka fabryczna: Słońce w trójkącie.

Do marynat
Gustawa Keilicha
ocet stołowy № 1
w butelkach niezbędny.

Dostać można wszędzie:
Fabryka: ul. Orła 25. Telef. 9-95.
Sprzedaż detaliczna, ul. Widzewska 2477
№ 143, róg Orlej.

Marka fabryczna: Słońce w trójkącie

Wystrzegać się podrabiań.

Butelka ginoryalna Wystrzegać się podrabiań.

Wyższa szkoła kroju i szycia

„Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczenie nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenie otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 3459

Na miejscu duży wybór manekinów.

BAŁUCKI PRYWATNY LOMBARD

ogłasza, iż w dniu 22/9 września r. b. i dni następnym w miejscowej sali przy ulicy Zgierskiej № 64 odbywać się będzie **licytacja zastawów** we właściwym czasie nieprolongowanych. W dniu licytacji prolongaty uwzględniane nie będą.

2575

DYREKCJA.

Zatwierdzone przez Warsz. Okrąg naukowy

Kursy Przygotowawcze

na świadectwa: nauczycielskie, aptekarskie z 4 kl. itd.

Organizuje komplety w różnych godzinach. Zapis od 7—10 w. Obecnie Mikołajewska 61-7 III piętro. 3012

Zyrandole Elektryczne

Ampla, lampy stołowe, kinkiety.

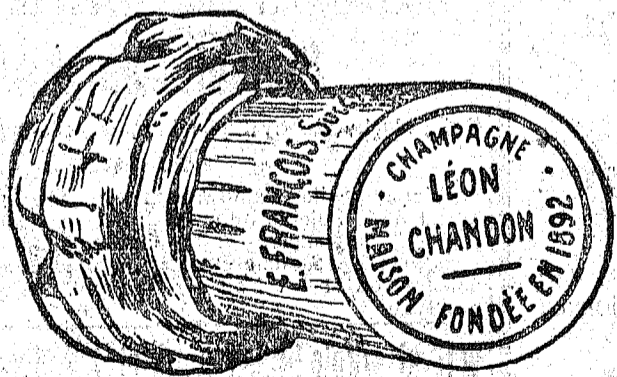
Największy wybór. Najnowsze modele. Przystępne ceny.

Lampki z drutu ciągnionego „Osramowe”

75% oszczędności na prądzie — 10 do 1000 świec.

Bracia BORKOWSCY Piotrkowska № 125, telefon 14-40.

Dystylarnia parowa. Reprezentant F. JANKOWSKI, Warszawa, Marszałkowska 108.

369

VIII-io klasowy Zakład naukowy żeński

z programem męskich gimnazyów klasycznych

Zofii Bader-Libiszowskiej

ul. Zawadzka 26.

2601

Egzaminy wstępne i poprawkowe 1 i 2 września, lekcje 3-go. Zapisy codziennie od 10-ej do 5-ej.

HELENÓW.

Na korzyść Straży Ogniowej Ochotniczej Łódzkiej.

Dnia 7-go Września 1913 roku odbędzie się:

HELENÓW.

Na korzyść Straży Ogniowej Ochotniczej Łódzkiej.

WIELKA ZABAWA OGRODOWA

z niebywałym programem—w ogrodzie!

KONCERT K. Namysłowskiego i Orkiestry Scheiblerowskiej. — Spiewy wykonają chóry Towarzystw śpiewaczych Resursy Rzemieślniczej.O zmierzchu **Straż Ogniowa Ochotnicza Łódzka—czynna:** ĆWICZENIA. — WIELKA AKCYA RATUNKOWA PRZY WIEŻY. — POŻAR.—RATUNEK LUDZI. — OGNIEM SZTUCZNE.Na Torze Sportowym **KONCERT Orkiestry VII-go oddziału Ł. S. O. O.**Atrakcje sportowe z niespodziankami, w których bierze udział dziesięć Towarzystw sportowych. — Pomiędzy innymi: **Wyciągi Klubowe, Biegi rozstawne, opisy gi mnastyczne, Wyciągi kołowe, Tańce z pochodniami** (wykonane przez członków Straży Ogniowej), **Revelia, Pochód z pochodniami.** Dla wygody publiczności otwarte będą **Karczmy** pod „Strażakiem”. Na zakończenie ogień sztuczny i rakiety brylantowe.

Początek o godz. 2-iej po poł.

Wejście 50 kop. Dzieci 25 kop.

Początek o godz. 2-iej po poł.

Kontramarki nie wydają się. — W razie niepogody zabawa odbędzie się dnia następnego.

2763

DRUGI ROK ISTNIENIA.

KURSY HANDLOWE

pod kierunkiem

Stanisława Lipińskiego

Piotrkowska № 157. Telefon № 8-58.

W roku szkolnym 1913/14 wprowadzony zostaje dział nauki języków nowożytnych. Wykładane będą języki: polski, rosyjski, niemiecki, francuski i angielski.

Opłata wynosi za codzienną lekcję 8 rb. miesięcznie, czyli za cały ośmiomiesięczny kurs rb. 64.

Wzorem ubiegłego roku prowadzone będą na kursach wykłady następujące:

1. **Grupa roczna.** Przedmioty wykładane: arytmetyka handlowa, buchalteria ogólna, bankowa i fabryczna, nauka o handlu, ekonomia polityczna, teoria kooperacji, prawoznawstwo, korespondencya w języku polskim, rosyjskim i niemieckim, stenografia i pisanie na maszynie.

Opłata za całkowity kurs wszystkich przedmiotów (15 godzin tygodniowo) wynosi rubli 125.

Zapisywać się można na wykłady poszczególnych przedmiotów. Opłata w stosunku rubli 12.50 rocznie za godzinę lekcji tygodniowo.

2. **Grupa półroczna — wykład w języku polskim.** Przedmioty wykładane: buchalteria (4 godz. tygodniowo), arytmetyka handlowa (2 godz. tygodniowo) i korespondencya w językach polskim, rosyjskim i niemieckim (po 2 godz. tygodniowo).

Opłata za buchalterię i arytmetykę handlową 40 rubli, za buchalterię, arytmetykę i korespondencyę 50 rubli za całkowity kurs.

3. **Grupa półroczna — wykład w języku niemieckim.** Przedmioty wykładane, oraz warunki takie same, jak dla grupy z językiem wykładowym polskim.

Kancelarya Kursów otwarta od dnia 1-go września codziennie, prócz sobót i niedziel od 7-iej do 9-iej wieczorem.

Wykłady rozpoczynają się 16 września.

2701

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić, że z dniem dzisiejszym powierzyliśmy wyłączną sprzedaż naszych łóżek i mebli metalowych do użytku domowego i hotelowego,

p. Władysławowi Romiszowskiemu
magazyn mebli, Piotrkowska № 116, I-sze piętro.

Z poważaniem

Towarzystwo Akcyjne

Konrad, Jarnuszkiewicz i Ska
Warszawa, ulica Grzybowska № 25.

Warszawa, 12 lipca 1913 r.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, mam honor podać do publicznej wiadomości, że z dniem dzisiejszym objąłem wyłączną sprzedaż powyżej wymienionych wyrobów

Towarzystwa Akcyjnego Zakładów wyrobów metalowych

Konrad, Jarnuszkiewicz i Ska

i polecam swój magazyn przy ulicy Piotrkowskiej № 116, (1-sze piętro), zaopatrzone w najświeższe modele tej pierwszej w kraju, i znanej z dobroci i elegancji swych wyrobów-fabryki, upraszając jednocześnie Szanowną Publiczność o zwiedzenie mego magazynu, dla zapoznania się z tymi wyrobami, które zdołają zainteresować szerokie koła nabywców.

Nadmieniając, że zadaniem mojem będzie zjednanie sobie zaufania Klienteli dobrocią towaru, i umiarkowanemi cenami, pozostaje

z wysokim poważaniem

Władysław Romiszowski.

Łódź, 12 lipca 1913 r.

2685

SZKOŁA NA WSIVII-kl. Zakład naukowo-wychowawczy Rudzkiej
w Konstancinie pod Warszawą.

Rok szkolny rozpocznie się 10-go września. Programy oraz bliższe szczegóły w kancelaryi szkoły—willa Biała w Konstancinie, lub w zakładzie naukowym L. Rudzkiej w Warszawie, Zielna 13.

W 7-miokl. szkole żeńskiej
J. Zbijewskiej (ul. Długa № 10).

Zapis uczenie rozpocznie się dnia 27-go sierpnia Egzaminy wstępne dnia 29 i 30-go sierpnia. 2513

VII-o klasowy Zakład Naukowo-Wychowawczy żeński
Heleny Miklaszewskiejz klasą podwstępną, wstępną i pensjonatem,
od 1 lipca r. b. został przeniesiony na ulicę **Mikolajewską № 61**

vis à vis parku.

Zapis uczenie codziennie. — Lekcje rozpoczęły się 1-go września r. b. 3008

Zakład Freblowski Anny Pętkowskiej

został przeniesiony na ul. św. Benedykta № 22,
pierwsze piętro mieszkania 3. 2938

Zajęcia rozpoczną się dnia 1 września.

4-kl. Zakład Naukowy żeński
Maryi Szczyglińskiej
Widzewska № 119.Egzaminy wstępne i poprawkowe 1-go i 2-go września
Lekcje 3-go września. 2687Nowo utworzony zakład freblowski
Stefanii Osmałowskiej

(byłej słuchaczki wyższych kursów pedagogicznych w Warszawie),

Dzielnia 25

urządzone według najnowszych wymagań higieny, przyjmuje dzieci od lat 3—7. Zajęcia odbywają się przed południem i po południu: Rysunki, pogadanki, sloyd, gimnastyka rytmiczna, śpiewy i tańce. Przy ładnej pogodzie spacer w pobliskim ogrodzie. Zapisy codziennie od 11—1 i od 4—7 po poł. Przyjmuje się uczenie na praktykę. 2976

W IV-kl. szkole filolog. polskiej J. Radwańskiego Zawadzka 9

Egzaminy rozpoczynają się 26 sierpnia, Lecye—1 września
Przy szkole jest otwarta klasa **podwstępna** dla zaczynających naukę systematyczną. 2751Szkola Przygotowawcza
Jadwigi Zawadzkiej SPACEROWA 17.przyjmuje chłopców i dziewczynki od lat 6 i pół i grunto-
wnie przysposabia do średnich zakładów naukowych. Ilość
dzieci ze względów pedagogicznych ograniczona. Zapis co-
dziennie od 10—2 i od 4—6. Lekcje 9 września. Przy
szkole wzorowo urządzone **ZAKŁAD FREBLOWSKI.** 2998